

**ЗАТВЕРДЖЕНО:**  
Протоколом Наглядової Ради ПрАТ «ЄТС»  
№ 2504 від 28 березня 2025 року  
*Версія 2*

**ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ**  
**ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА**  
**«ЄВРОПЕЙСЬКЕ ТУРИСТИЧНЕ СТРАХУВАННЯ»**

**Київ – 2025 рік**

Голова Правління  
Бойчин Мирослав Михайлович

ЄДРПОУ 34692526

Член ITIA  
International Travel Insurance Alliance

Член Правління–Комерційний директор  
Вишталюк Олександр Іванович

Витяг з Державного реєстру фінансових установ  
№27-24/43839 від 06.06.2024

Член EUROINS Group

Член Правління –Фінансовий директор  
Циголко Олександр Віталійович

Член НАСУ  
Національна Асоціація Страховиків  
України

**ЗМІСТ :**

<b>РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ .....</b>	<b>3-5</b>
<b>РОЗДІЛ II. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ .....</b>	<b>5-11</b>
<b>РОЗДІЛ III. ОСНОВНІ ВИДИ РИЗИКІВ ТОВАРИСТВА .....</b>	<b>11-24</b>
<b>РОЗДІЛ IV. МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ .....</b>	<b>25</b>
<b>РОЗДІЛ V. РИЗИК АПЕТИТ .....</b>	<b>25-26</b>
<b>РОЗДІЛ VI. ЛІМІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОКРЕМИМИ КАТЕГОРІЯМИ РИЗИКУ .....</b>	<b>26-29</b>
<b>РОЗДІЛ VII. ПРОФІЛЬ РИЗИКІВ .....</b>	<b>29-32</b>
<b>РОЗДІЛ VIII. ВСТАНОВЛЕННЯ ЛІМІТІВ (ОБМЕЖЕНЬ) ЩОДО РИЗИКІВ СТРАХОВИКА.....</b>	<b>31-32</b>
<b>РОЗДІЛ IX. КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ .....</b>	<b>32-34</b>
<b>РОЗДІЛ X. ЗВІТНІСТЬ .....</b>	<b>34</b>
<b>РОЗДІЛ XI. КОНТРОЛЬ В МЕЖАХ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ .....</b>	<b>35</b>
<b>РОЗДІЛ XII. ПОРЯДОК ПЕРЕГЛЯДУ ДОКУМЕНТА.....</b>	<b>35</b>

## Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «Європейське туристичне страхування» (далі - ПрАТ «ЄТС»/ Товариство /Страховик) послідовно реалізовує стратегію розвитку бізнесу, як лідера ринку туристичного страхування України.
- 1.2. Ключовими напрямками діяльності Страховика є:
  - страхуванням витрат, пов'язаних з наданням допомоги (асистансу) подорожуючим (97,73%);
  - страхування від нещасного випадку (0,14%);
  - страхування відповідальності суб'єктів, що надають послуги з продажу авіаційних перевезень щодо відшкодування збитків, заподіяних авіаційним перевізникам (2,13%).
- 1.3. При визначенні бізнес-цілі Товариства враховуються вимоги «Стратегії управління ризиками ПрАТ «ЄТС», яка затверджується Наглядовою радою Страховика.
- 1.4. Основні цілі системи управління ризиками ПрАТ «ЄТС»:
  - забезпечення сталого розвитку Страховика в межах реалізації його стратегії розвитку бізнесу;
  - забезпечення і захист інтересів акціонерів, партнерів, клієнтів і інших осіб, зацікавлених в стійкій роботі Товариства, щоб ризики, що приймаються Страховиком, не створювали загрози для існування;
  - посилення конкурентних переваг Товариства внаслідок здійснення стратегічного планування з урахуванням рівня ризиків, що приймаються, підвищення ефективності управління ризиками і збільшення ринкової вартості Товариства, збереження надійності Товариства при розширенні страхових продуктів;
  - зростання довіри за рахунок створення прозорої системи управління ризиками, з постійним контролем з боку НБУ та інших державних органів.
- 1.5. Ефективна система управління ризиками є гарантією досягнення Товариством тактичних та стратегічних цілей при безумовному дотриманні внутрішніх та зовнішніх обмежень в частині структури та достатності капіталу платоспроможності в умовах звичайного перебігу бізнесу та в періоди кризи.
- 1.6. Контроль достатності капіталу платоспроможності зі сторони Страховика здійснюється як окремими структурними підрозділами (фінансовим блоком, Головним ризик-менеджером) та посадовими особами, так і Наглядовою радою Товариства, Правлінням Товариства, Головою Правління Товариства, відповідними комітетами Правління/Наглядової Ради.
- 1.7. Основними інструментами контролю достатності капіталу платоспроможності є:
  - формалізовані підходи до розрахунку достатності капіталу платоспроможності, оцінка їх фактичних значень та прогнозування, стрес-тестування;
  - схильність до ризику: визначення цільових рівнів достатності капіталу платоспроможності та внутрішніх мінімальних лімітів на ризик-модулі;
  - звітність по достатності капіталу платоспроможності та прийняття управлінських рішень на її основі.
- 1.8. Страховиком на регулярній основі (щорічно) готується та затверджується Декларація схильності до ризику. Декларація схильності до ризику затверджується Наглядовою Радою та заснована на наступних ризик-категоріях:
  - **Схильність до ризику (risk capacity)** - максимальна величина ризику, яку Товариство в змозі приймати по всім видам ризиків, враховуючи рівень його капіталу платоспроможності; здібності адекватно та ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням регулятивних обмежень.
  - **Ризик-апетит (risk appetite)** - сукупна величина по всім видам ризиків та окремо по кожному із ризиків, визначених наперед і в межах допустимого рівня ризику, відносно яких Товариство прийняло рішення про доцільність/необхідність їх утримання з метою досягнення його стратегічних цілей та виконання бізнес-плану.
  - **Ліміти ризику (risk limits)** - кількісне обмеження, встановлене Товариством для контролю величини ризиків, з якими стикається Товариство у процесі своєї діяльності.
  - **Профіль ризику (risk profile)** - оцінка загального рівня вразливості Товариства до ризиків (до вжиття заходів для мінімізації ризику) або залишкової вразливості до ризику (після вжиття заходів для мінімізації ризику) в агрегованому вигляді і в розрізі всіх видів ризиків, проведена на певну дату на основі поточних або прогнозних припущень.

- 1.9. Товариство вважає потенційно-матеріальними ризиками для нього наступні види ризиків:
- ✓ Андерайтингові ризики (найбільший вплив) з урахуванням ризиків страхових премій, формування страхових резервів та великих збитків;
  - ✓ Ризик ліквідності;
  - ✓ Ринковий ризик рентабельності / волатильності власного капіталу, а також валютний ризик;
  - ✓ Операційний ризик з урахуванням ризиків, пов'язаних з війною, інформаційною системою;
  - ✓ Комплаєнс ризик (в тому числі ризик відмивання коштів/фінансування тероризму - ризик ВК/ФТ Товариства).
- 1.10. Метою Політики є організація чіткого процесу по ефективному управлінню ризиками шляхом встановлення обмежень, лімітних параметрів для кожного виду ризиків, завданням якого є здійснення систематичного процесу виявлення, обчислення моніторингу, контролю, звітності та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях Товариства.
- 1.11. Політика управління ризиками ПрАТ «ЄТС»:
- визначає та класифікує основні види ризику;
  - забезпечує дотримання стратегії управління ризиками, включаючи дотримання затверджених лімітів;
  - підтримує запроваджені механізми контролю на рівні Товариства;
  - будує та створює середовище для функціонування ефективної системи управління ризиками, що гарантує безперервне виявлення, вимірювання, відстеження, управління та звітування про ризики, яким піддається або може піддаватися Товариство;
- 1.12. Політика була прийнята на основі чинного законодавства України, Постанов та Положень прямого регулятора страхового бізнесу – НБУ.
- 1.13. Дія даної Політики поширюється на всіх працівників Товариства, на всі процеси, всю організаційну структуру та рівні керівництва.
- 1.14. Визначення, що використовуються у цій Політиці, вживаються у таких значеннях:
- Внутрішні процедури оцінки достатності капіталу (ВПОДК)** - процес оцінки Товариством достатності капіталу платоспроможності, що знаходиться в його розпорядженні, тобто внутрішнього капіталу для покриття прийнятих та потенційних ризиків. ВПОДК також включають процедури планування капіталу, виходячи зі встановленої стратегії розвитку Товариства, орієнтирів росту бізнесу та результатів всебічної поточної оцінки вказаних ризиків, стрес-тестування по відношенню до внутрішніх і зовнішніх факторів ризиків. ВПОДК є частиною корпоративної культури Товариства.
- Зацікавлені особи/сторони** – суб'єкти (фізичні і юридичні особи), зацікавлені в фінансових та інших результатах діяльності Товариства, наприклад: акціонери, партнери, працівники, клієнти (контрагенти), наглядові органи.
- Значні/Істотні ризики** – ризики, реалізація яких може суттєво вплинути на ефективність роботи Товариства, в т.ч. на достатність капіталу платоспроможності Товариства зі встановленим рівнем матеріальності (для кожного із напрямків ризиків).
- Карта ризиків** – складова профілю ризику Товариства, що включає двомірну таблицю, по осям координат якої відображається вплив та ймовірність реалізації ризику. На основі даної карти ризиків Товариство визначає які з притаманних ризиків є істотними.
- Залишковий ризик** – це ризик, що залишився після виконаних дій Товариством по зниженню притаманного ризику.
- Потенційно-матеріальні ризики** – притаманні/потенційні ризики, які щорічно визначаються Товариством та, згодом, використовуються для визначення значущих ризиків.
- Притаманний ризик** – це ризик, оцінений без врахування будь-яких дій, вжитих Товариством, з метою змінити вірогідність реалізації ризику чи його впливу.
- Розподіл (алокація) капіталу** – процес розподілу доступних фінансових ресурсів Товариства (доступного внутрішнього капіталу) та інших джерел капіталу по видам ризиків.
- Регулятор** – Національний банк України (НБУ).
- Регуляторні вимоги до капіталу** – мінімальні вимоги до капіталу, необхідного для покриття значних ризиків.

**Керівники Товариства, Керівництво** – Голова Правління, Члени Правління та члени Наглядової ради Товариства, Головний Бухгалтер.

**Структурний блок (блок)** — адміністративно відокремлений організаційний елемент в структурі Товариства зі встановленими для нього відношеннями підпорядкованості, що виконує на постійній основі встановлений набір взаємопов'язаних задач та функцій.

## **Розділ II. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ**

### **2.1. Суб'єктами системи управління ризиками Товариства є:**

- 1) Наглядова рада;
  - Комітет з питань аудиту Наглядової ради
  - Комітет з питань винагород і призначень Наглядової ради
- 2) Правління Товариства;
- 3) Головний внутрішній аудитор;
- 4) Головний ризик-менеджер;
- 5) Головний комплаєнс-менеджер;
- 6) Відповідальний актуарій (аутсорс);
- 7) Структурні блоки, які відносяться до першої лінії контролю

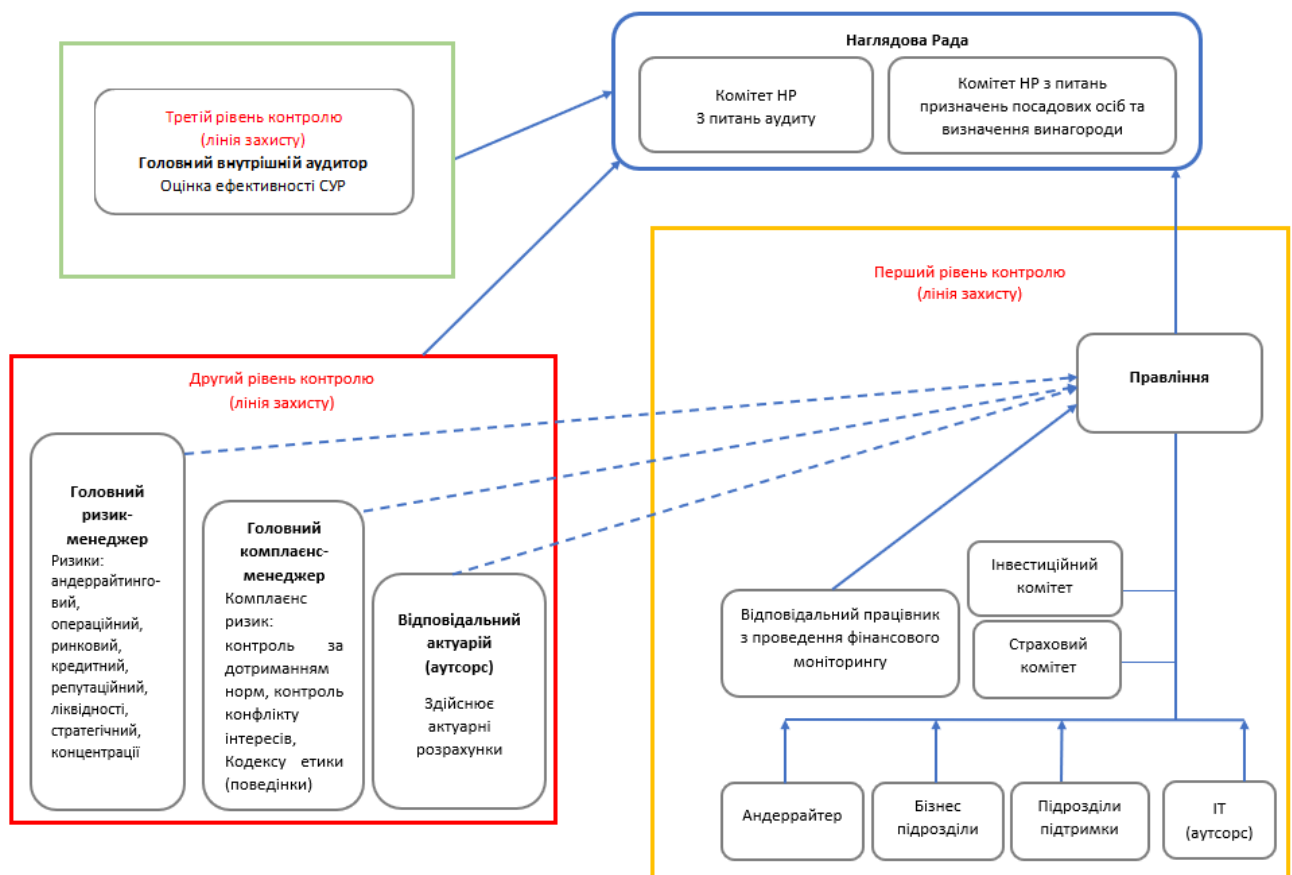
### **2.2. Принципи управління ризиками**

#### **2.2.1. В основу управління ризиками покладені наступні принципи:**

- **достатність та ефективність мінімізуючих заходів** - фінансування заходів по мінімізації ризиків, економічне стимулювання їх зменшення;
- **зрозумілість** - чіткість політик та механізмів управління ризиками, закріплення відповідальності та обов'язків всіх суб'єктів/учасників СУР;
- **поінформованість про ризик**: при прийнятті рішення про проведення операції обов'язковим є аналіз потенційних ризиків, а після її здійснення – коректний облік пов'язаних ризиків та їх подальший регулярний моніторинг;
- **незалежність функції управління ризиками**: з метою попередження конфлікту інтересів в Товаристві діє принцип незалежності будь-якого рішення про прийняття ризику від оцінки ризику та здійснення контролю за ним;
- **контроль рівня ризику**: Керівництво Товариства, колегіальні органи Товариства на постійній основі отримують інформацію про прийняті рівні ризику та про факти порушень встановлених процедур управління ризиками, лімітами, обмеженнями;
- **забезпечення «трьох рівнів контролю (трьох ліній захисту)»**: в процесі здійснення діяльності по управлінню ризиками забезпечується залучення всіх структурних підрозділів Товариства до проведення оцінки, прийняття та контролю ризиків;
- **управління діяльністю Товариства з урахуванням прийнятого ризику**: Товариство здійснює контроль достатності капіталу платоспроможності та виконує бізнес-план, виходячи зі Стратегії розвитку Товариства;
- **обмеження рівня прийнятих ризиків**: визначення ризик-апетиту Наглядовою Радою та його транслявання в систему лімітів та обмежень дозволяє забезпечити прийнятий рівень ризиків по агрегованим позиціям, прозорий розподіл загального ліміту ризику по напрямкам діяльності Товариства. СУР забезпечує контроль за виконанням ризик-апетиту та лімітів Товариства;
- **вдосконалення системи управління ризиками**: система управління ризиками Товариства відповідає рівню розвитку операцій Товариства, а також зовнішніх умов, нововведень в світовій практиці управління ризиками;
- **ефективність**: забезпечення об'єктивної оцінки розміру ризиків та повноти заходів по управлінню ризиками з оптимальним використанням фінансових ресурсів, персоналу та інформаційних систем по управлінню ризиками;
- **своєчасність**: забезпечення своєчасного (на ранній стадії) виявлення, вимірювання, обчислення, моніторингу, контролю, звітності та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях;
- **структурованість**: чіткий розподіл функцій, обов'язків та повноважень по управлінню ризиками між всіма структурними підрозділами та працівниками Товариства, та їх відповідальності згідно з таким розподілом;

- **розмежування обов'язків** (відокремлення функції контролю від здійснення операцій Товариства) – уникнення ситуації, при якій одна і та ж особа здійснює операції Товариства та виконує функції контролю;
- **усебічність і комплексність**: охоплення всіх видів діяльності Товариства на всіх організаційних рівнях та в усіх його структурних підрозділах, оцінка взаємного впливу ризиків;
- **пропорційність**: відповідність системи управління ризиками бізнес-моделі Товариства, його системній важливості, а також рівню складності операцій, здійснюваних Товариством;
- **незалежність** – свобода від обставин, що становлять загрозу для неупередженого виконання Головного ризик-менеджера та Головного комплаєнс-менеджера своїх функцій;
- **конфіденційність**: обмеження доступу до інформації, яка повинна бути захищена від несанкціонованого ознайомлення.

### 2.3. Організаційна структура управління ризиками:



**Пряма стрілка** – функціональне пряме підпорядкування

**Пунктирна стрілка** – адміністративне підпорядкування

2.4. Незалежність штатних одиниць «Головний ризик-менеджер» та «Головний комплаєнс-менеджер» (підрозділів ризик-менеджменту та комплаєнс) забезпечується зі сторони Наглядової ради шляхом:

- 1) підпорядкування Головного ризик-менеджера (CRO) та Головного комплаєнс-менеджера (CCO) Наглядовій Раді Товариства;
- 2) звітування CRO та CCO перед Наглядовою Радою Товариства;
- 3) надання CRO, CCO прямої та необмеженої можливості обговорення питань щодо ризиків безпосередньо з Наглядовою Радою без необхідності (обов'язку) інформування про це членів Правління Товариства;
- 4) організаційного та функціонального відокремлення CRO та CCO від підрозділів (керівників підрозділів) першого та третього рівня контролю (ліній захисту);

- 5) забезпечення достатнього рівня кваліфікації CRO та ССО для досягнення цілей і завдань, поставлених перед ними;
- 6) обліку в бюджеті Товариства достатнього розміру фінансового забезпечення CRO та ССО. Винагорода CRO та ССО не повинна залежати від результатів роботи бізнес-підрозділів, які є об'єктом контролю, та має сприяти комплектуванню цих підрозділів кваліфікованими працівниками відповідного профілю. Оцінка ефективності працівників цих підрозділів повинна ґрунтуватись на досягненні їх цілей таким чином, щоб не обмежувати їх незалежність;
- 7) гарантування доступу CRO та ССО до інформації, необхідної для їх ефективної роботи. Керівники та персонал Товариства мають сприяти в наданні такої інформації;
- 8) недопущення CRO та ССО до здійснення функцій контролю за тими операціями, за які вони раніше безпосередньо несли відповідальність або стосовно яких раніше ухвалювали рішення на першому рівні контролю (лінії захисту), з метою запобігання конфлікту інтересів.

## 2.5. **Право вето CRO та ССО**

2.5.1. Головний принцип незалежності реалізується на практиці: Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер повинні бути незалежними від бізнесу, мають можливість висловити свою позицію, яка є обов'язковою частиною описання проекту рішення. CRO та ССО повинні мати достатні повноваження, щоб відстоювати свою позицію. Важливо гарантувати, що ніяка нестандартна або велика угода не може бути проведена без схвалення 2-го рівня контролю (лінії захисту). Ознаки віднесення угоди до нестандартних та/або великих угод, а також порядок їх погодження підрозділами другого рівня контролю (лінії захисту) встановлюються окремим внутрішнім нормативним документом Товариства.

2.5.2. CRO/ССО мають право вето. Вето (від лат. veto — «забороняю») — право, що означає повноваження посадової особи (CRO/ССО) в односторонньому порядку заблокувати прийняття того чи іншого рішення Правлінням/Колегіальним органом, створеним Правлінням Товариства. (далі - Колегіальний орган Правління), якщо реалізація таких рішень призведе до порушення встановленого ризик-апетиту та/або затверджених лімітів ризику, а також у випадках, встановлених Наглядовою радою Товариства, шляхом:

- Секретар Правління/колегіального органу Правління зобов'язаний направляти CRO/ССО порядок денний засідання Правління/колегіального органу Правління з метою самостійного визначення необхідності присутності на засіданні. У разі прийняття участі в засіданні, право вето застосовується шляхом відображення даного рішення в протоколі колегіального органу. Якщо CRO/ССО не брав участі в засіданні колегіального органу, то для ознайомлення з питанням він має право вимагати протокол засідання колегіального органу. Накладення вето на прийняті рішення (необхідність накладення якого була виявлена пізніше) може бути здійснено не пізніше 2 (двох) робочих днів з дати отримання протоколу у вигляді направлення службового звернення (СЗ) від CRO/ССО на адресу Голови Колегіального органу Правління (в копії секретар) з інформуванням про вето конкретного рішення.
- На період відсутності CRO/ССО з тих чи інших причин (хвороба, перебування у відпустці, відрядженні та ін.), право вето уповноважений реалізувати працівник, призначений в якості виконуючого обов'язки CRO/ССО у відповідності з порядком, регламентованим положеннями трудового законодавства України та внутрішніми нормативними і розпорядчими документами Товариства.

## 2.5.3. **В разі застосування права вето:**

- 1) CRO/ССО обов'язково інформує Наглядову Раду з описом обґрунтування причин застосування вето для подальшого прийняття рішень по обговорюваному/погодженому питанню. Інформування здійснюється шляхом направлення СЗ на електронні адреси членів НР;
- 2) НР розглядає питання/рішення Правління Товариства, комітетів та інших колегіальних органів, утворених Правлінням Товариства, на які було накладено заборону (вето) CRO та/або ССО. Заборона (вето) на рішення Правління Товариства, комітетів та інших колегіальних органів, утворених Правлінням Товариства, накладена CRO та/або ССО може бути подолана Наглядовою Радою Товариства. Рішення Наглядової Ради Товариства щодо подолання вето має ґрунтуватись на адекватній оцінці профілю ризику Товариства. Наглядова Рада Товариства має розуміти причини, які стали підставою для



накладання CRO та/або ССО заборони вето та наслідки, до яких може призвести рішення щодо подолання вето. Присутність особи, яка застосувала право вето на засіданнях Наглядової Ради, які стосуються питань подолання вето, є обов'язковою.

## 2.6. **Ролі, повноваження та відповідальність учасників:**

### 2.6.1. *Наглядова Рада (НР)* зобов'язана:

- нести повну відповідальність за функціонування комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками, на які наражається Товариство в своїй діяльності;
- визначати і контролювати дотримання корпоративних цінностей Товариства, заснованих на здійсненні бізнесу на законних та етичних принципах і постійно підтримувати високу культуру управління ризиками;
- приділяти достатню кількість часу, зусиль та ресурсів для участі в управлінні ризиками Товариства і контролю за комплексністю, адекватністю та ефективністю системи управління ризиками;
- підтримувати на належному рівні організаційну структуру, інформаційну систему щодо управління ризиками і внутрішній контроль, що забезпечують ефективне управління ризиками;
- забезпечувати, щоб політика винагороди в Товаристві відповідала та сприяла ефективному управлінню ризиками, не стимулюючи прийняття надмірного рівня ризику;
- встановлювати випадки накладення заборони (вето) CRO і ССО на рішення Правління, комітетів та інших колегіальних органів Правління Товариства;
- сприяти створенню регулярних і прозорих механізмів комунікації в Товаристві;
- забезпечувати функціонування та контроль за ефективністю системи управління ризиками;
- затверджувати внутрішні нормативні документи з питань управління ризиками і здійснювати контроль за їх впровадженням, дотриманням і своєчасним оновленням (актуалізацією);
- затверджувати перелік лімітів (обмежений) по кожному виду ризиків і процедуру ескалації порушень лімітів ризиків;
- ухвалювати рішення про введення значних змін в діяльності Товариства;
- затверджувати план відновлення діяльності і забезпечувати виконання функцій по відновленню діяльності Товариства;
- затверджувати призначення і звільнення Головного ризик-менеджера (CRO) і Головного комплаєнс-менеджера (ССО);
- затверджувати фінансове забезпечення (бюджет) CRO та ССО, встановлювати розмір винагороди CRO, ССО та здійснює контроль за їх виконанням/дотриманням;
- визначати характер, формат та обсяги інформації про ризики, розглядати управлінську звітність про ризики та, якщо профіль ризику Товариства не відповідає затвердженому ризик-апетиту, невідкладно приймає рішення про здійснення адекватних заходів для пом'якшення ризиків;
- уживати заходів щодо запобігання конфліктам інтересів у Товаристві, сприяти їх врегулюванню та повідомляти НБУ про конфлікти інтересів, що виникають в Товаристві;
- забезпечувати належний рівень документування обговорень і прийнятих рішень, які повинні містити короткий огляд розглянутих питань, наданих рекомендацій, прийнятих рішень з поіменним голосуванням та особливими думкам (при наявності).

### 2.6.2. *Правління Товариства* забезпечує виконання задач, рішень НР по впровадженню системи управління ризиками, включаючи Стратегію і Політику управління ризиками, культуру управління ризиками, процедури, методи та інші заходи з ефективного управління ризиками. Правління визнає та виконує вимоги по незалежному виконанню обов'язків CRO та ССО і не втручається у виконання ними своїх обов'язків. Також Правління Товариства:

- забезпечує і бере участь у розробці та затверджує внутрішні нормативні документи;
- забезпечує підготовку та надання НР управлінської звітності про ризики, на які наражається Товариство, що включає інформацію про нові види продуктів чи значні зміни у діяльності Товариства;
- забезпечує підготовку та надання НР пропозицій щодо необхідності внесення змін до Стратегії та Політики управління ризиками;



- забезпечує контроль за доведенням до відома відповідних структурних підрозділів і працівників Товариства інформації про зміни до Стратегії та Політики управління ризиками, інших внутрішніх нормативних документів з питань управління ризиками;
- розробляє заходи щодо оперативного усунення недоліків у функціонуванні системи управління ризиками, виконання рекомендацій та зауважень за результатами оцінки ризиків, перевірок підрозділу внутрішнього аудиту, зовнішніх аудиторів і наглядових органів;
- затверджує значення лімітів щодо кожного виду ризиків згідно визначеним НР переліком лімітів (обмежень);
- забезпечує адміністративну підтримку виконання CRO та CCO покладених на них функцій (забезпечує організацію їх робочого процесу, видає розпорядчі документи для реалізації рішень НР)

#### 2.6.3. *Головний ризик-менеджер Товариства:*

- забезпечує своєчасне виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, пом'якшення і звітування щодо суттєвих ризиків;
- забезпечує моніторинг та попередження порушень показників ризик-апетиту і лімітів ризику, контролює наближення показників ризиків (основних ризик-індикаторів) до встановлених значень ризик-апетиту і лімітів ризику, та ініціює вжиття заходів для попередження їх порушень;
- готує звіти щодо ризиків;
- здійснюють постійний аналіз ризиків, яким піддається Товариство під час своєї діяльності, з метою підготовки пропозицій з прийняття своєчасних і адекватних управлінських рішень щодо пом'якшення ризиків;
- розробляє та підтримує в актуальному стані методики, інструменти та моделі, що використовуються Товариством для аналізу впливу різних факторів ризику на фінансовий стан, капітал платоспроможності і ліквідність Товариства;
- здійснює стрес-тестування;
- розраховує профіль ризику Товариства;
- готує висновки відносно ризиків, притаманних новим продуктам і значним змінам в діяльності Товариства, до моменту їх впровадження для прийняття управлінських рішень;
- розробляє, впроваджують та здійснює моніторинг системи раннього реагування;
- приймає участь і розробляє внутрішні нормативні документи;
- подає звіти щодо ризиків Наглядовій раді, Правлінню;
- інформує Наглядову раду, Правління про надмірні ризики, на які може наражатись Товариство;
- забезпечує координацію роботи з питань управління ризиками між структурними підрозділами Товариства та щодо побудови ефективної системи внутрішнього контролю;
- надає пропозиції Наглядовій раді, Правлінню щодо необхідних заходів для пом'якшення впливу ризиків (у розрізі кожного виду) на фінансовий стан, капітал платоспроможності та ліквідність Товариства, включаючи ініціювання встановлення лімітів ризиків та/або перегляду їх значень.

#### 2.6.4. *Головний комплаєнс-менеджер Товариства:*

- забезпечує організацію контролю за дотриманням Товариством норм законодавства, внутрішніх нормативних документів і відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство;
- забезпечує моніторинг змін в законодавстві і відповідних стандартах професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство, і здійснює оцінювання впливу таких змін на процеси і процедури, впроваджені у Товаристві, фіксацію фактів повідомлення і термінів імплементації таких змін в процеси і документи Товариства згідно з визначеним власником процесу/документу термін у рамках вимог чинного законодавства України; забезпечує контроль за своєчасним і належним внесенням відповідних змін до внутрішніх нормативних документів, а також узгодження внутрішніх нормативних і розпорядчих документів Товариства з точки зору комплаєнс-ризиків;

- забезпечує контроль за комплаєнс-ризиком, що виникає у взаємовідносинах Товариства з клієнтами та контрагентами, з метою запобігання участі та/або використання Товариства в незаконних операціях;
- забезпечує управління ризиками, пов'язаними з конфліктом інтересів, що можуть виникати на всіх рівнях організаційної структури Товариства, прозорість реалізації процесів Товариства та в разі виявлення будь-яких фактів, що свідчать про наявність конфлікту інтересів у Товаристві, інформує Наглядову Раду;
- забезпечує організацію контролю за дотриманням Товариством норм відносно своєчасності і достовірності фінансової і статистичної звітності;
- забезпечує контроль за дотриманням Товариством норм щодо визначення переліку пов'язаних з Товариством осіб для забезпечення цілісності та повноти процесу ідентифікації пов'язаних з Товариством осіб і контролю за операціями з ними;
- забезпечує організацію контролю за захистом персональних даних згідно із законодавством України;
- здійснює контроль за процедурами притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників Товариства, вимогам чинного законодавства;
- обробляє повідомлення про порушення співробітниками Кодексу Етики (поведінки)/неприйнятну поведінку/конфлікт інтересів, які надходять шляхом (анонімного) повідомлення на офіційній веб-сторінці Товариства за посиланням: <https://eurotravelins.com.ua/ua/publicna-informacija/translate-to-ukrainian-soobshchenie-o-narushenii-ehlicheskikh/> (механізм повідомлення про неприйнятну поведінку);
- обробляє комплаєнс-анкети при здійсненні щоквартальної оцінки комплаєнс-ризиків; при прийнятті на роботу кандидатів; при переведенні/переміщенні працівників Товариства;
- забезпечує управління комплаєнс-ризиками, пов'язаними з конфліктом інтересів, які можуть виникати на усіх рівнях організаційної структури Товариства, прозорість реалізації процесів Товариства, в т.ч. здійснення та контроль процедур обов'язкового декларування зовнішньої діяльності персоналу, вручення і отримання подарунків і заповідей, розгляд звернень відносно ситуацій спільної роботи родичів і у разі виявлення будь-якого факту, який свідчить про наявність конфлікту інтересів у Товаристві, інформує Наглядову Раду;
- забезпечує контроль дотримання вимог при роботі з чутливою інформацією;
- здійснює ведення бази подій (інцидентів) комплаєнс-ризиків;
- надає роз'яснення, консультації керівникам Товариства на їх запити з питань контролю за дотриманням Товариством законодавства України та відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариство;
- забезпечує проведення навчання і обізнаності працівників Товариства відносно дотримання норм законодавства, відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на Товариства, культури управління ризиками, враховуючи Кодекс етики (поведінки);
- забезпечує функціонування системи управління ризиками шляхом здійснення своєчасного виявлення, виміру, моніторингу, контролю, звітності і надання рекомендацій відносно пом'якшення комплаєнс-ризиків;
- вживає усі можливі заходи з метою відвертання ухвалення рішень, які піддають Товариство значному комплаєнс-ризиків, і здійснює належне інформування керівників Товариства;
- готує висновки відносно комплаєнс-ризиків, властивого новим продуктам і значним змінам в діяльності Товариства, до моменту їх впровадження для ухвалення своєчасних і адекватних управлінських рішень;
- готує звіти щодо комплаєнс-ризиків;
- обчислює профіль комплаєнс-ризиків;
- розробляє та бере участь в розробці внутрішніх нормативних документів, які регламентують питання управління ризиками, і контролює їх дотримання;
- бере участь в розслідуванні подій внутрішнього і зовнішнього шахрайства;

- подає звіти щодо комплаєнс-ризиків Наглядовій раді Товариства та Правлінню Товариства;
- забезпечує координацію роботи з питань управління комплаєнс-ризиком між структурними підрозділами Товариства;
- інформує Наглядову раду Товариства, Правління Товариства про надмірні ризики, на які може наражатися Товариство;
- повідомляє Національний банк про підтверджені факти неприйнятної поведінки в Товаристві/порушення в діяльності Товариства та конфлікти інтересів, що виникли в Товаристві, якщо НР не були застосовані заходи, що забезпечили їх усунення.

#### 2.6.5. Відповідальний актуарій (аутсорс) Товариства:

- здійснює актуарні розрахунки і надає звіти щодо їх результатів;
- несе відповідальність за здійснення актуарних розрахунків у відповідності до вимог регулятора, чинних норм законодавства України та міжнародних стандартів фінансової звітності.

#### 2.6.6. Бізнес підрозділи та підрозділи підтримки Товариства:

- здійснюють, в межах виконання повсякденних функціональних обов'язків, виявлення та аналіз ризиків, які прямо впливають на стратегічні цілі по управлінню ризиками Товариства;
- своєчасно інформують Правління Товариства, Головного ризик-менеджера та Головного комплаєнс-менеджера про ризики, які потенційно впливають на реалізацію бізнес-цілей Товариства;
- здійснюють повсякденний контроль та моніторинг щодо забезпечення функціонування системи управління ризиками на рівні окремих підрозділів та працівників Товариства.

### Розділ III. ОСНОВНІ ВИДИ РИЗИКІВ ТОВАРИСТВА

#### 3.1. Товариство виділяє такі види ризиків:

Вид ризику	Опис
Андеррайтингові ризики та ризик резервування (страховий ризик)	Ризики того, що витрати на виплату страхового відшкодування та компенсацій можуть випадково або внаслідок помилки чи зміни обставин відхилитися від очікуваних витрат
Ринкові ризики	Ризики виникнення збитків або несприятливих змін фінансового стану, що прямо чи опосередковано виникають внаслідок коливань рівня та волатильності ринкових цін активів, зобов'язань і фінансових інструментів, у тому числі їх співвідношень.
Кредитні ризики	Ризики збитків або несприятливих змін фінансового стану внаслідок коливань кредитоспроможності емітентів цінних паперів, контрагентів (включаючи перестраховиків) та будь-яких боржників, на яких наражається Страховик, у формі ризиків дефолту контрагента, спреду або концентрації ринкового ризику
Ризики ліквідності	Ризики того, що Страховик не зможе реалізувати/надати інвестиції та інші активи для погашення своїх фінансових зобов'язань при настанні строку їх погашення
Ризики концентрації	Усі ризики, потенціальна можливість збитків за якими є достатньо великою, щоб загрожувати платоспроможності або фінансовому стану Страховика
Операційні ризики	Ризики збитків, що виникають через неадекватні або невдалі внутрішні процеси, через персонал і системи, або через зовнішні події

Стратегічні ризики	Ризики поточного та очікуваного впливу на прибуток або капітал, що виникають внаслідок несприятливих бізнес-рішень, неналежного виконання рішень або недостатнього реагування на зміни в галузі
Репутаційні ризики	Ризики, пов'язані із завданням шкоди Товариству через втрату його репутації або громадського положення через негативне сприйняття іміджу суб'єкта господарювання клієнтами, контрагентами, акціонерами та/або контролюючими органами.

3.2. Товариство виділяє такі **суттєві види ризиків** і щорічно проводить їх самооцінку:

- 1) андеррайтингові ризики страхових премій та формування страхових резервів;
- 2) ризик ліквідності;
- 3) операційні ризики, пов'язані з пошкодженням фізичних активів, системні та інші збої в роботі;
- 4) кредитні ризики (дефолт перестраховика, контрагента);
- 5) ринкові ризики (рентабельність/волатильність власного капіталу; валютний ризик);
- 6) комплаєнс-ризики (в тому числі ризик відмивання коштів/фінансування тероризму - ризик ВК/ФТ Товариства);
- 7) стратегічні ризики (валютні коливання, регуляторні ризики).

3.2.1. **Підхід до виявлення суттєвих видів ризиків** заснований на:

- Щорічному визначенні загальної сукупності ризиків, істотних для Товариства (1-й етап Самооцінки).
- Експертній оцінці за трибальною шкалою (1 - низький, 2 - середній, 3 - високий)
- Ранжуванні ризиків (TOP-5 по кожному виду ризику визначається найбільшою сумою отриманих балів)
- Щорічному затвердженні Наглядовою радою Плану заходів по мінімізації TOP-5 ризиків Товариства.

3.3. Загальний процес ескалації подій андеррайтингового/ринкового/кредитного/операційного/ризиків ліквідності/ризиків концентрації, які вимагають негайного інформування Наглядової Ради Товариства:

3.3.1. Головний ризик-менеджер здійснює контроль лімітів ризику і не пізніше наступного робочого дня після виявлення порушення ліміту ризику інформує за допомогою корпоративної електронної пошти:

- Наглядову Раду;
- Правління Товариства.

Тема листа: «Перевищення ліміту «категорія ризику» - назва ліміту на XX.XX.20XX.

Зміст листа:

1. Факт перевищення ліміту
2. Дата перевищення ліміту
3. Причина перевищення ліміту
4. Рекомендація по реагуванню на перевищення ліміту (план заходів для ліквідації порушень ліміту).

Відправник: Головний ризик-менеджер (CRO)

3.3.2. Наглядова Рада Товариства може делегувати Правлінню Товариства повноваження щодо погодження операцій, які призводять до збільшення лімітів ризику (авторизовані перевищення). З метою контролю дотримання делегованих повноважень Головний ризик-менеджер документує рішення про перевищення ліміту, вказавши:

- види ризиків, по яким дозволено авторизовані перевищення лімітів;
- максимальний об'єм авторизованого перевищення;

та інформує Наглядову Раду по прийнятим рішенням авторизованого перевищення лімітів за квартал (регулярна звітність).

3.3.3. Головний ризик-менеджер накопичує інформацію про всі авторизовані перевищення лімітів (і дати прийняття рішень Правлінням Товариства в межах делегованих повноважень) і всі неавторизовані перевищення лімітів.

3.3.4. Наглядова Рада проводить позачерговий перегляд значень лімітів, якщо порушення лімітів (авторизовані та неавторизовані) стали частими (раз в тиждень) або постійними (раз в день).

3.3.5. Рішення Наглядової Ради в результаті такого перегляду:

- переглянути існуючі значення лімітів (підвищити ліміт);
- переглянути повноваження по об'єму авторизованого перевищення ліміту для Правління Товариства (якщо причина перевищення об'єктивна);
- залишити значення ліміту без змін і затвердити план заходів щодо попередження перевищення ліміту в майбутньому (строки та відповідальні за усунення причин порушень лімітів ризику).

3.4. Загальний процес ескалації подій комплаєнс-ризиків, які вимагають негайного інформування Наглядової Ради:

3.4.1. Головний комплаєнс-менеджер забезпечує моніторинг фактів, що свідчать про реалізацію подій комплаєнс-ризиків в Товаристві. У разі виникнення істотних подій комплаєнс-ризиків (які приводять/можуть привести до високого рівня комплаєнс-ризиків), Головний ризик-менеджер (ССО) засобами корпоративної електронної пошти інформує Голову Наглядової Ради не пізніше наступного робочого дня після виявлення такої події.

3.5. Кожен з видів категорій ризиків мають підкатегорії, а саме:

### **3.5.1. Андеррайтингові ризики (Underwriting Risks):**

В даному підпункті розглядаються ключові фактори ризику, хоча, в деяких випадках може існувати взаємодія між підкатегоріями андеррайтингових ризиків та підкатегоріями ринкових, кредитних ризиків і ризику ліквідності. Загалом підкатегорії ринкових, кредитних ризиків та ризиків ліквідності описані в наступних підпунктах.

Основними видами діяльності Товариства є страхування витрат, пов'язаних з наданням допомоги (асистансу) подорожуючим (97,73%), страхування від нещасного випадку (0,14%) та страхування відповідальності суб'єктів, що надають послуги з продажу авіаційних перевезень щодо відшкодування збитків, заподіяних авіаційним перевізникам (2,13%). Основними факторами ризику в цих видах страхування є природні (цунамі, землетруси, тропічні шторми, виверження вулканів, лавини, зсуви, лісові пожежі, повені тощо), геополітичні (тероризм, громадянські заворушення, війна/громадянська війна, події, подібні до війни), медичні (пандемія, епідемія), економічна/валютна криза або помилкові припущення в актуарних розрахунках ризикові події. У випадку страхування відповідальності суб'єктів, що надають послуги з продажу авіаційних перевезень щодо відшкодування збитків, заподіяних авіаційним перевізникам ключовими факторами ризику є геополітичні (війна, закриття повітряного простору для цивільної авіації), економічні (розвиток економіки, безробіття) та фінансова стійкість суб'єктів туристичної діяльності, які акредитовані в Міжнародній асоціації повітряного транспорту (IATA).

Вплив цих ризиків може бути прямим (застрахований ризик) або непрямим (зміна поведінки подорожуючих) і призводити до збільшення волатильності ліній бізнесу для Товариства. Оскільки бізнес і так є нестабільним, такі стреси можуть загрожувати досягненню стратегічної мети Страховика. Крім того, беруться до уваги наступні підкатегорії андеррайтингових ризиків:

3.5.1.1. *Ризик припинення дії договору страхування (Lapse risk):* Припущення щодо припинення/дострокового розірвання договорів страхування застосовуються переважно для оцінки річних договорів страхування («страховий портфель річних договорів») та регулярно переглядаються. Для «страхового портфелю річних договорів» та для «портфелю короткострокового страхування подорожуючих» до уваги береться та регулярно відстежується кількість анульованих договорів страхування по продуктам (якщо дозволяють умови договору страхування).



3.5.1.2. *Ризик витрат (Expense risk)*: Належним чином враховуються фактичні операційні, адміністративні, аквізиційні витрати, витрати на врегулювання страхових випадків, відповідність їх запланованим та їх врахування в розрахунках страхових премій.

3.5.1.3. *Ризик страхових премій (Premium risk)*: Ступінь схильності до оцінки ризиків відрізняється залежно від лінії бізнесу. На основі коефіцієнтів збитковості (loss ratios) та комбінованих коефіцієнтів (combined ratios) за минулі роки можна зробити висновки про історичну волатильність у різних сферах бізнесу та про можливу взаємозалежність. Відмінності у волатильності однаковою мірою зумовлені коливаннями навантаження по страховим відшкодуванням та коливаннями відповідного рівня ринкових цін на надані страхові покриття.

Оцінка технологічних, соціальних та демографічних параметрів відіграє важливу роль в оцінці та вимірюванні ризиків, що приймаються в усіх сферах бізнесу Товариства. Крім того, у страхуванні відповідальності важливе значення має розвиток економічних і правових параметрів.

Розрахунок ризику страхових премій Товариством проводиться з урахуванням достатньої маржі для покриття ризиків. Товариство гарантує обмеження ризиків цілеспрямованою андеррайтинговою політикою, суворими правилами андеррайтингу, відповідним рівнем повноважень і компетенцій. Систематичний контроль та управління портфелем, регулярний перерахунок премій гарантують, що надходження премій та виплати страхових відшкодувань залишаються у відповідному балансі.

3.5.1.4. *Ризик великих збитків (Large Losses)*: Завдяки значному фокусу на бізнесі з приватними клієнтами спостерігається, з одного боку, мала вірогідність виникнення ризиків щодо майбутніх грошових потоків, а з іншого боку, незначний ризик великих та дуже великих збитків. Великі разові збитки щодо страхування відповідальності суб'єктів, що надають послуги з продажу авіаційних перевезень щодо відшкодування збитків, заподіяних авіаційним перевізникам, де ймовірність настання страхового випадку є дуже низькою, але ризики є надзвичайно високими, та суми відшкодування, пов'язані з ними, мінімізуються щодо їх впливу на звіт про прибутки та збитки програмами перестрахування, що означає, що їх негативний вплив може бути спрогнозований та спланований в сенсі управління Товариством, орієнтованого на прибуток. Для досягнення цієї мети Страховик використовує ризик-орієнтовані рішення з перестрахування. Товариство вважає, що має достатньо високий рівень платоспроможності для покриття великих разових збитків щодо страхування витрат, пов'язаних з наданням допомоги (асистансу) подорожуючим, зокрема в сумі сто тисяч у.о., і, в зв'язку з низькою частотою виникнення, що потреб у додаткових заходах по мінімізації/передачі ризику немає. Товариство вважає, що вплив кумулятивних подій може мати негативні наслідки для діяльності Страховика і, з метою його мінімізації, планує розглянути програми перестрахування, доступні на ринку, та передати частину ризику.

Відносно вихідного перестрахування, Страховик переслідує мету зменшити волатильність чистих результатів. Це означає, що потреба у власному капіталі для операційних цілей буде менша і, в той же час, планування результатів діяльності буде більш точне. Для розрахунку потреб у перестрахуванні Страховик регулярно проводить аналіз бруто- та нетто-ризиків страхового портфелю, приділяючи особливу увагу кумулятивним ризикам.

За необхідності, високі індивідуальні ризики диверсифікуються за допомогою облігаторного перестрахування.

3.5.1.5. *Ризик формування страхових резервів (Reserve risk)*: Предметом даного ризику є резерв заявлених, але не врегульованих збитків, коли фактична сума виплат може бути меншою або більшою за зарезервовану суму (ризик формування резерву). Особлива увага приділяється тим ситуаціям, коли коштів, призначених для майбутніх виплат, може бути недостатньо.



Оцінка резерву заявлених, але не врегульованих збитків базується на аналізі історичних даних про ріст збитковості для різних ліній бізнесу. Сюди також входять резерви на покриття збитків, які вже були понесені, але ще не заявлені (так звані «IBNR»). Страховик контролює на регулярній основі резерв збитків і порівнює його з результатами актуарного аналізу. Актуарна практика доповнюється перевітками, що проводяться фахівцями з врегулювання збитків, андеррайтерами та експертами з бухгалтерського обліку. Там, де це можливо, Товариство може використовувати зовнішні статистичні дані та документи для цього аналізу, наприклад, нормативну статистику, офіційну статистику страхових асоціацій.

3.5.1.6. Організаційна структура управління андеррайтинговим ризиком:

1-й рівень контролю (лінія захисту): Бізнес-підрозділи Товариства і підрозділи підтримки Товариства;

2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер, Головний комплаєнс-менеджер, відповідальний актуарій (аутсорс);

3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.1.7. Управління андеррайтинговим ризиком здійснюється за допомогою аналізу страхового портфеля Товариства.

### **3.5.2. Ринкові ризики (Market risks):**

Страховик реалізує інвестиційну стратегію, яка значною мірою базується на таких характеристиках, як строк погашення та валютна структура своїх зобов'язань. Крім прибутковості, надійності та кредитоспроможності, інвестиційне рішення враховує ліквідність, диверсифікацію і, перш за все, структуру страхових зобов'язань.

До уваги беруться наступні підкатегорії ринкових ризиків, які пов'язані із чутливістю вартості активів та зобов'язань:

3.5.2.1. *Ризик рентабельності/волатильності влогого капіталу*: Ризик пов'язаний із чутливістю вартості активів, коли виникають збитки в результаті коливань вартості на активних ринках деривативів та структурованих фінансових інструментів.

3.5.2.2. *Ризик процентної ставки*: Ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок впливу несприятливих змін процентних ставок, який пов'язаний із чутливістю вартості активів та зобов'язань Страховика до строкової структури процентних ставок або до коливань процентних ставок. Ризик генерується операціями розміщення грошових коштів на депозитах у банках, операціями купівлі-продажу облігацій та утриманням облігацій у власній позиції на балансі компанії.

3.5.2.3. *Валютний ризик*: ризик, пов'язаний із чутливістю вартості активів та зобов'язань страховика до коливання курсів обміну валют або цінних паперів. Ризик генерується операціями купівлі-продажу іноземної валюти та утриманням іноземної валюти у власній позиції на монетарних статтях балансу компанії, купівлі-продажу цінних паперів. Страховик, який в основному спеціалізується на страхуванні подорожей за кордон України, є міжнародно орієнтованою компанією. Через застраховані ризики клієнтів Товариства (особливо в медичному страхуванні подорожуючих) існує ризик коливання курсу місцевої валюти. З іншого боку, страхова відповідальність Страховика в обліку завжди встановлюється в місцевій валюті. Цим кроком валютні ризики значно зменшуються. Через невизначеність точної суми та валюти зобов'язань, повна відповідність валют у звіті про активи та зобов'язання не є можливою. Товариство працює над покращенням відповідності між активами та зобов'язаннями. Поточний валютний ризик не вважається суттєвим.

3.5.2.4. Організаційна структура управління ринковим ризиком:

1-й рівень контролю (лінія захисту): Підрозділи підтримки та бізнес-підрозділи Товариства;

2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;

3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.2.5. Управління ринковим ризиком здійснюється за допомогою аналізу інвестиційного портфелю Страховика.

### **3.5.3. Кредитні ризики (Credit Risks):**

У діяльності Товариства це є ризик неспроможності контрагента (перестраховика, боржника та будь-якого дебітора), ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або виникнення несприятливих змін у фінансовому стані контрагента (перестраховика, боржника та будь-якого дебітора) внаслідок взятих на себе зобов'язань перед Товариством протягом наступних 12 (дванадцяти) місяців. Ризик генерується страховим портфелем або інвестиційними активами Товариства.

Внаслідок бізнес-моделі Страховика та діючих норм законодавства України ризик непогашених рахунків у контексті збору валових премій партнерами, зокрема туристичними операторами незначний. Ця заборгованість постійно контролюється в рамках системи лімітів. У разі виникнення більшої дебіторської заборгованості Правління Страховика приймає рішення про заходи, які необхідно вжити в кожному конкретному випадку, приділяючи особливу увагу можливій неплатоспроможності великого партнера.

До уваги беруться наступні підкатегорії кредитних ризиків:

3.5.3.1. *Ризик зміни кредитної якості позиції (міграція кредитоспроможності):* Ризик виникнення збитків внаслідок зміни фінансової стійкості або зниження рейтингів. Ризик генерується активами чутливими до зміни процентної ставки та ринковою кон'юнктурою кредитного ринку.

3.5.3.2. *Ризик невиконання зобов'язань (дефолт емітентів облігацій, перестраховиків, контрагентів):* Ризик дефолту або часткового дефолту контрагентів (перестраховика, боржника та будь-якого дебітора), включаючи ризик дефолту або часткового дефолту за державними облігаціями (наприклад, дефолт за облігаціями внутрішньої державної позики) та похідними фінансовими інструментами (корпоративні облігації, державні облігації, кредитні деривативи тощо) або постійне погіршення кредитних рейтингів.

3.5.3.3. Організаційна структура управління кредитним ризиком:

1-й рівень контролю (лінія захисту): Підрозділи підтримки Товариства;

2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;

3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.3.4. Управління кредитним ризиком здійснюється за допомогою аналізу дебіторської заборгованості Страховика.

### **3.5.4. Ризики концентрації (Concentration Risks):**

3.5.4.1. У діяльності Товариства дані ризики, пов'язані із недостатньою диверсифікованістю портфелю активів або у зв'язку зі значним впливом одного або кількох емітентів цінних паперів на стан активів. Ризики генеруються страховим портфелем або інвестиційними активами Товариства.

3.5.4.2. Організаційна структура управління ризиком концентрації:

1-й рівень контролю (лінія захисту): Підрозділи підтримки Товариства;

2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;

3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.4.3. Управління ризиком концентрації здійснюється за допомогою аналізу інвестиційного портфелю Страховика.

### **3.5.5. Операційні ризики (Operational risks):**



3.5.5.1. Операційні ризики неминуче пов'язані з господарською діяльністю Страховика. Їх необхідно уникати або зменшувати, якщо це економічно доцільно. Товариство розглядає наступні типи ризиків:

- ризики, що часто виникають і мають відносно низький рівень збитків (*низький вплив, висока частота*)
- рідкісні ризики з великим розміром збитків (*високий вплив, низька частота*)

Управління операційними ризиками зосереджується на трьох операційних елементах, а саме: ресурсах (наприклад, людські ресурси, інфраструктура та активи), процесах та (великих) проектах. Основні елементи та стратегічні вказівники ризиків є такими:

- Впровадження системи внутрішнього контролю (СВК) для зменшення ризиків типу «низький вплив, висока частота»
  - Сценарний аналіз для аналізу та оцінки ризиків типу «високий вплив, низька частота»
  - Крім того, на рівні Страховика будуть послідовно впроваджуватися або вже впроваджуються окремі елементи системи управління ризиками безпеки та безперервності (SCRM) і поширюватиметься на всі бізнес-сегменти. Метою є підвищення рівня безпеки людей, активів, інформації, а також безперервності бізнес-процесів разом з належною культурою безпеки в Товаристві. Для досягнення цієї мети Страховик дотримується міжнародних стандартів і норм.
- 3.5.5.2. Операційний ризик оцінюється з урахуванням його взаємозв'язку і впливу на інші категорії ризику, які притаманні страховій діяльності.

3.5.5.3. Організаційна структура управління операційним ризиком:

1-й рівень контролю (лінія захисту): Підрозділи підтримки та бізнес-підрозділи Товариства. Відповідальними за внутрішній контроль операційних ризиків є керівники даних структурних підрозділів за замовчуванням;

2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;

3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.5.4. З метою ефективного управління операційним ризиком Головний комплаєнс-менеджер забезпечує консолідацію всіх інцидентів операційного ризику в консолідованому файлі-звіті «compliance incidents register», Головний ризик-менеджер забезпечує звітність про рівень контролю операційного ризику.

3.5.5.5. Товариство забезпечує своєчасне виявлення істотних подій операційного ризику і невідкладне повідомлення Наглядової Ради та Правління Товариства про такі події, а саме: не пізніше наступного робочого дня з дня фіксації істотної/резонансної події операційного ризику. Критерієм віднесення подій операційного ризику до значних є сума фактичних втрат більше або дорівнює 10 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або події з нульовою толерантністю.

3.5.5.6. Товариство розподіляє можливі події операційного ризику за такими критеріями:



3.5.5.7. Товариство в залежності від первинної категорії операційного ризику має право використовувати такі методи управління операційним ризиком:

- 1) **прийняття ризику**, що передбачає продовження діяльності без змін в разі можливості отримання незначних втрат з низькою вірогідністю настання;

2) **передача ризику**, що передбачає страхування, переважно, ризиків з потенційно істотними втратами з низькою вірогідністю настання або ризиків, які перебувають під обмеженим контролем Товариства;

3) **пом'якшення ризику**, що передбачає зміну певних процесів і впровадження додаткових контролів в разі отримання незначних втрат з високою вірогідністю настання;

4) **уникнення ризику**, що передбачає припинення здійснення ризикованої діяльності, яка призводить до значних втрат з високою вірогідністю настання.

3.5.5.8. Граничні значення показників перевищення ризик-апетиту операційного ризику:

«Зелена зона»: не більше 100% від затвердженого Наглядовою Радою ризик-апетиту.

«Жовта зона»: від 100 до 130% від затвердженого Наглядовою Радою ризик-апетиту.

«Помаранчева зона»: від 130% до risk capacity.

«Червона зона»: більше risk capacity.

3.5.5.9. Граничні значення показників перевищення лімітів операційного ризику:

«Зелена зона»: не більше 100% від затвердженого Наглядовою Радою ризик-ліміту.

«Жовта зона»: від 100 до 120% від затвердженого Наглядовою Радою ризик-ліміту.

«Червона зона»: більше 120% від затвердженого Наглядовою Радою перевищення ризик-ліміту є неавторизованим і потребує негайного інформування Наглядової Ради і Правління.

3.5.5.10. Для забезпечення безперервної діяльності та мінімізації збитків в Товаристві розроблені і затверджені Наглядовою Радою План відновлення діяльності/План фінансування ПрАТ «ЕТС» (Recovery Plan) і План безперервної діяльності. Практична сторона розробки цього Плану - це розгляд «критичних» стрес-сценаріїв розвитку події операційного ризику, в результаті якого будуть визначені критичні процеси, системи та ключові посади.

3.5.5.11. Товариство у своїй діяльності управляє ризиками третіх осіб (в тому числі ризики аутсорсингу), пов'язаними з передачею виконання окремих функцій Товариства третім особам. Виділяється окрема категорія Контрагентів (у т.ч. аутсорсерів), які є «критичними» (що надають висококритичні послуги Товариству навіть у період надзвичайної події та у аутсорсера є необхідні компетенції, ресурси, досвід тощо) для безперервності та ефективності ведення бізнесу. Визначення ступеня залежності від якості та своєчасності виконання договірних зобов'язань Контрагентом і оперативне управління потенційними загрозами є однією з основних задач Системи управління операційним ризиком. Ці ризики третіх осіб також є частиною профілю ризиків Товариства, а етапи процесу управління від виявлення до контролю аналогічні загальній концепції побудови СУР в ПрАТ «ЕТС».

3.5.5.12. В залежності від профілю операційного ризику Товариство може використовувати такі методи управління операційним ризиком:

- Тестування існуючих продуктів/процесів/ресурсів (в тому числі IT-ресурсів) з позиції чутливості до негативного впливу факторів операційного ризику і впроваджуваних/стратегічних процесів/продуктів/ресурсів;
  - Пошук найкращих управлінських рішень (best practices). У зв'язку з недостатнім розвитком кількісної оцінки ризику за допомогою якісних підходів до оцінки можна визначити «слабкі» місця процесу і впровадити кращі методи оптимізації або контролю (наприклад, «подвійної пари очей»);
  - Ухвалення ризиків Колегіальним органом (наприклад, Правлінням);
  - Лімітування ризику. Встановлення граничних значень ризику, а також затвердження лімітів відповідальності для прийняття рішень;
  - Страхування ризику;
  - Передача/трансфер ризику, передача ризикових процесів на аутсорсинг;
  - Формування резервів для компенсації непередбачених збитків від операційних ризиків;
  - Уникнення ризику за допомогою скасування ризикованих операцій, процесів, продуктів, систем або відмова від укладення Контракту з неблагонадійним контрагентом;
  - Контроль якості та своєчасності виконання договірних зобов'язань третьою стороною, посилення договірних зобов'язань третьої сторони або пошук альтернативних Контрагентів (якщо даний Контрагент не є монополістом).
  - Регулярний внутрішній контроль та аудит. Внутрішній контроль - це інструмент превентивних дій, а не констатації фактів минулих подій.
- 3.5.5.13. Дії «прямого» контролю реалізуються з допомогою наявності таких умов:
- Відповідальність кожного працівника ясно визначена і зрозуміла.

- Доступ (фізичний і системний) контролюється Компетентними підрозділами.
- Впровадження адекватної процедури самоконтролю і постконтролю керівником або наступним в ланцюжку процесу підрозділом.
- Політики, процедури, обов'язково документуються.
- Передбачено постійне навчання нового і підвищення кваліфікації існуючого персоналу
- Аналіз процесів на адекватність/обґрунтованість поділу обов'язків (уникнення дублювання функцій).
- Регулярна інвентаризація ресурсів: враховані активи порівнюються з тими, що є у наявності.

- Перевірка ділової репутації контрагентів, в тому числі перевірка наявності діючих проти них міжнародних економічних санкцій.

3.5.5.14. У Товаристві створені ефективні механізми управління ризиком ICT та ризиком інформаційної безпеки, який є невід'ємною частиною управління операційним ризиком Товариства з урахуванням його впливу на інші ризики, які властиві Товариству.

3.5.5.14.1. При управлінні ризиком ICT та ризиком інформаційної безпеки Товариство дотримується моделі «3-х рівнів контролю (ліній захисту)»:

- 1-й рівень контролю (лінія захисту): усі структурні підрозділи Товариства, які при здійсненні своєї діяльності повинні забезпечувати дотримання вимог Політики інформаційної безпеки, Політики управління доступом і використання інструментів управління операційним ризиком, уключаючи виявлення та оцінювання ризиків ICT, ризиків інформаційної безпеки, ужиття управлінських заходів та звітування щодо такого ризику в т.ч. і вимог інформаційної безпеки в цілому. Відповідальні на 1-му рівні контролю (лінії захисту): Керівник відділу інформаційних технологій або особа, яка виконує цю функцію на аутсорсингу.

- 2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер, Головний комплаєнс-менеджер;

- 3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.5.14.2. Цілі Товариства стосовно управління ризиком ICT та ризиком інформаційної безпеки - це проведення заходів, які спрямовані на мінімізацію виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів внаслідок виникнення внутрішніх і зовнішніх подій відносно інформаційних систем Товариства та інших інформаційних ресурсів, використовуваних для досягнення цілей Товариства, недостатності внутрішнього контролю або неадекватних чи помилкових внутрішніх процесів Товариства у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

3.5.5.14.3. Ризики ICT та ризики інформаційної безпеки можуть здійснити істотний вплив на досягнення цілей Товариства:

- стратегічних цілей: рівень автоматизації і діджиталізації, зростання об'ємів бізнесу і відповідність цьому зростанню потужностей IT;
- операційних цілей: IT-системи повинні гарантувати швидкість, безпеку, своєчасність обробки операцій Товариства і забезпечувати функціональність процесів за рахунок їх автоматизації;
- комплаєнс цілей: відповідність IT-архітектури і IT-сервісів вимогам законодавства України;
- інформаційних цілей: забезпечення захисту інформації і чітке розмежування доступів до неї залежно від рівня і виду користувача;
- цілей у сфері підготовки фінансової та статистичної звітності: забезпечення складання повної та коректної/достовірної звітності та її своєчасне подання/опублікування.

3.5.5.14.4. Підходи по управлінню ризиком ICT та ризику інформаційної безпеки відповідають загальним підходам ризик-менеджменту: уникнення, передача, мінімізація і відмова від ризику.

3.5.5.14.5. Методика оцінки ризику ICT та ризику інформаційної безпеки, індикатори і порядки їх використання визначаються з тією ж періодичністю і на підставі єдиних підходів і метрик.

3.5.5.14.6. Товариство створює і веде базу інцидентів ризиків ICT та ризиків інформаційної безпеки, здійснює аналіз накопиченої в ній інформації на 1-му рівні контролю (лінії захисту). При цьому усі зареєстровані події, що підпадають під критерії операційного ризику для складання звітності, вносяться у «compliance incidents register», відповідальний – Головний комплаєнс-менеджер.



3.5.5.15. Товариство при управлінні юридичним ризиком дотримується моделі "3-х рівнів контролю (ліній захисту)":

- 1-й рівень контролю (лінія захисту): усі структурні підрозділи Товариства, які при здійсненні своєї діяльності повинні забезпечувати дотримання вимог внутрішніх нормативних документів, процедур і використання інструментів управління операційним ризиком, включаючи виявлення та оцінювання юридичних ризиків, ужиття управлінських заходів та звітування щодо такого ризику. Відповідальні на 1-му рівні контролю (лінії захисту): Юридичний відділ.
- 2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер, Головний комплаєнс-менеджер;
- 3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.5.15.1. На першому рівні контролю (лінії захисту) в процесах та продуктах що можуть мати потенційний юридичний ризик оцінка ймовірності його настання та наслідки оцінює Юридичний відділ.

3.5.5.15.2. Моніторинг юридичного ризику проводиться Товариством через вивчення:

- штрафних санкцій та обмежень в діяльності в результаті вивчення рішень суду/актів перевірок;
- судових позовів на адресу Товариства від клієнтів/контрагентів;
- судових позовів Товариства на адресу клієнтів/контрагентів/підрядників;
- інші факти, пов'язані з юридичним ризиком при аналізі/створенні типових договорів тощо.

3.5.5.16. Система управління комплаєнс-ризиками Товариства є складовою загальної Системи управління ризиками ПрАТ «ЕТС».

3.5.5.16.1. Система внутрішнього контролю при управлінні комплаєнс-ризиком охоплює усі структурні підрозділи Товариства і всіх працівників Товариства виходячи з наступного розподілу:

1 рівень контролю (лінія захисту): Бізнес-лінії та Підрозділи підтримки;

2 рівень контролю (лінія захисту): Головний комплаєнс-менеджер;

3 рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.5.16.2. Цілями Товариства в реалізації системи управління комплаєнс-ризиком є:

- запобігання збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів, або втрат репутації внаслідок невиконання Товариством вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил доброчесної конкуренції або мінімізація впливу зазначених негативних факторів на Товариство;
- забезпечення дотримання вимог внутрішніх нормативних документів Товариства;
- забезпечення належного управління ситуаціями конфлікту інтересів: недопущення зловживанням даними ситуаціями, мінімізація наслідків від реалізації подій, пов'язаних з конфліктом інтересів;
- забезпечення виконання вимог з корпоративної етики в т.ч. сумлінного інформування власників (акціонерів) та їх уповноважених осіб щодо ключових напрямів діяльності Товариства, справедливого ставлення до клієнтів і забезпечення сумлінного підходу при реалізації страхових послуг.

3.5.5.16.3. Функціонування системи управління комплаєнс-ризиками забезпечується з урахуванням наступного:

- Наглядова Рада Товариства забезпечує стратегічне управління системою комплаєнс-ризиків, створення незалежного підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс).
- Правління Товариства забезпечує виконання завдань, рішень Наглядової ради Товариства по впровадженню системи управління комплаєнс-ризиками.
- Головний внутрішній аудитор здійснює оцінку системи управління комплаєнс-ризиком. Головний комплаєнс-менеджер забезпечує виконання функцій контролю за двома основними напрямками:
  - Регуляторний контроль - контроль виконання Товариством вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, а також внутрішніх нормативних документів Товариства;
  - Деонтологія - контроль дотримання вимог корпоративної етики, управління конфліктом інтересів.

Бізнес підрозділи і підрозділи підтримки, що відносяться до першого рівня контролю (лінії захисту), як власників комплаєнс-ризиків, здійснюють комплекс заходів по управлінню ком-



плаєнс-ризиками в межах своїх повноважень та відповідно до запроваджених у Товаристві підходів та процедур.

3.5.5.16.4. Товариство забезпечує своєчасне виявлення і вимірювання комплаєнс-ризиків з метою обрання належного і відповідного способу управління ним. З метою виявлення і виміру комплаєнс-ризиків Головний комплаєнс-менеджер використовує інформацію отриману:

- від працівників Товариства;
- в межах механізму конфіденційного повідомлення про неприпустиму поведінку в Товаристві;
- порушення в діяльності Товариства із «compliance incidents register»;
- зі скарг клієнтів;
- з особистих звернень працівників Товариства або третіх осіб до Головного комплаєнс-менеджера;
- зі звітів, за результатами перевірок Головного внутрішнього аудитора та перевірок зовнішніх аудиторів;
- від регуляторних і контролюючих органів (результати виїзних перевірок, нагляду, накладені штрафи, встановлені порушення законодавства України);
- з інших джерел інформації, отриманих Головним комплаєнс-менеджером під час своєї діяльності.

3.5.5.16.5. Отримана інформація накопичується і систематизується Головним комплаєнс-менеджером в порядку, визначеному внутрішніми нормативними документами Товариства для проведення її аналізу з метою управління комплаєнс-ризиками.

3.5.5.16.6. Під час виміру рівня комплаєнс-ризиків Товариство використовує вплив наступних показників:

- Фінансовий вплив;
- Вплив на діяльність Товариства;
- Вплив на репутацію Товариства;
- Вірогідність реалізації комплаєнс-ризиків;
- Оцінка ефективності засобів контролю.

3.5.5.16.7. З метою здійснення ефективного управління комплаєнс-ризиками, рівень контролю комплаєнс-ризиків у Товаристві підлягає регулярному оцінюванню. Оцінювання ризику включає виявлення і аналіз комплаєнс-ризиків з метою визначення заходів для управління ними. Оцінювання здійснюється згідно Положення про оцінку рівня комплаєнс-ризиків в ПрАТ "ETC".

3.5.5.16.8. Для забезпечення належного і своєчасного інформування Правління, Наглядової Ради, відносно оцінки комплаєнс-ризиків Головний комплаєнс-менеджер формує "Звіт Головного комплаєнс-менеджера щодо комплаєнс-ризиків", який містить наступну інформацію:

- загальну оцінку комплаєнс-ризиків по Товариству з деталізацією оцінки по складових;
- продукти, види діяльності, процеси, які піддають Товариство значному комплаєнс-ризиками і впливають на Товариство у разі його реалізації, а також пропозиції відносно уникнення або пом'якшення цього ризику,
- значні зміни в законодавстві та їх потенційні наслідки для Товариства;
- зовнішню інформацію відносно комплаєнс-ризиків (штрафи, накладені на інші страхові компанії, події, які привели до погіршення репутації інших страхових компаній);
- випадки конфлікту інтересів;
- проведені навчання працівників Товариства з питань комплаєнс;
- випадки формування недостовірної звітності для регуляторних і контролюючих органів, а також застосованих до Товариства санкцій;
- випадки порушення працівниками Товариства Кодексу етики (поведінки);
- випадки порушення вимог чинного законодавства України і внутрішніх нормативних документів документів, а також застосованих санкцій до Товариства або інших негативних наслідків в результаті таких порушень.

3.5.5.16.9. У звіт Головного комплаєнс-менеджера включаються зведені агреговані дані і інформація, істотні події і ключові зміни. Детальніша інформація про події, динаміку показників, деталізація/розшифрування даних можуть включатися в додатки до звіту (при необхідності).

3.5.5.16.10. Для підготовки звіту використовується інформація, отримана від інших підрозділів у рамках процедур взаємодії при виконанні функцій комплаєнс і узагальнена/агрегована інформація Головного комплаєнс-менеджера у рамках виконання функцій.

3.5.5.17. Товариство при управлінні ризиком ВК/ФТ дотримується моделі "3-х рівнів контролю (ліній захисту)":

- 1-й рівень контролю (лінія захисту): всі бізнес-лінії та підрозділи підтримки. Відповідальний на 1-му рівні контролю (лінії захисту): Відділ фінансового моніторингу.
- 2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний комплаєнс-менеджер.
- 3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.5.17.1. З метою ефективного управління ризиком ВК/ФТ в Товаристві реалізуються наступні активності:

- контроль за дотриманням норм законодавства та внутрішніх нормативних документів у сфері ПВК/ФТ;
- моніторинг змін законодавства, оцінка впливу таких змін на процеси і процедури Товариства, контроль за здійсненням відповідних змін у внутрішніх нормативних документах у сфері ПВК/ФТ;
- контроль за ризиком ВК/ФТ, що виникає у взаємовідносинах Товариства з клієнтами та контрагентами, з метою запобігання участі та/або використання Товариства в незаконних операціях;
- надання роз'яснень, консультацій керівникам Товариства на їх запити з питань ПВК/ФТ;
- навчання працівників на предмет дотримання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу;
- виявлення, вимір, моніторинг, контроль, формування звітності щодо ризику ВК/ФТ;
- контроль за відповідністю процесів з управління ризиком ВК/ФТ законодавству України та внутрішніх нормативних документів;
- обчислення профілю ризику ВК/ФТ.

3.5.5.17.2. З метою здійснення ефективного управління ризиком ВК/ФТ, рівень контролю ризику ВК/ФТ у Товаристві підлягає регулярному оцінюванню. Оцінювання ризику включає виявлення і аналіз з метою визначення заходів для управління ними. Оцінювання здійснюється з врахуванням Положення про систему управління ризиками відмивання коштів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення та Положення про оцінку рівня комплаєнс-ризиків в ПрАТ «ЕТС».

3.5.5.17.3. Для оцінювання загального рівня ризику ВК/ФТ використовуються наступні критерії:

- Низький ризик - ризик ВК/ФТ може привести до незначного впливу на порушення діяльності окремих внутрішніх/некритичних процесів Товариства. Фінансові втрати не більше 0,01% мінімального капіталу.
- Середній ризик - виявлений ризик ВК/ФТ вважається таким, що може частково вплинути на діяльність Товариства, репутацію і привести до фінансових втрат (від 0,01% до 0,1% мінімального капіталу).
- Високий ризик - виявлений ризик ВК/ФТ може істотним чином вплинути на діяльність Товариства і негативно вплинути на репутацію Товариства. Здатність виконання запланованих завдань і функцій Товариством піддається дуже високому ризику ВК/ФТ (може привести до неможливості виконання Товариством деяких функцій), можливі значні фінансові втрати (більше 0,1% мінімального капіталу).

3.5.5.17.4. Оцінювання ризику ВК/ФТ - це регулярний інструмент управління ризиком ВК/ФТ. Оцінювання ризику ВК/ФТ проводиться у Товаристві відповідно до способів, методів і процедур, визначених у внутрішніх нормативних документах Товариства з питань фінансового моніторингу, в тому числі, з врахуванням якісної оцінки згідно з методикою оцінки ризиків AML за внутрішньою методикою на основі моніторингу рівня базових ключових індикаторів ризику ВК/ФТ.

3.5.5.17.5. Оцінювання рівня ризику ВК/ФТ здійснює відділ фінансового моніторингу за методикою, узгодженою з Головним комплаєнс-менеджером.

3.5.5.17.6. Для забезпечення належного інформування Правління, Наглядової Ради, відносно оцінки ризик ВК/ФТ відділ фінансового моніторингу щорічно формує "Звіт щодо результатів оцінки ризик-профілю Товариства у сфері ПВК/ФТ", який містить наступну інформацію:

- загальну оцінку ризиків ВК/ФТ з деталізацією оцінки за складовими;
- значні зміни в законодавстві у сфері ВК/ФТ та їх потенційні наслідки для Товариства;
- проведені навчання працівників Товариства з питань фінансового моніторингу;
- випадки формування недостовірної звітності для регуляторних і контролюючих органів, а також застосованих до Товариства санкцій;
- випадки порушення вимог чинного законодавства України і внутрішніх нормативних документів, а також застосованих санкцій до Товариства або інших негативних наслідків в результаті таких порушень.

3.5.5.17.7. Головний ризик-менеджер використовує загальну оцінку ризику ВК/ФТ у складі загальної оцінки комплаєнс ризику, яка надається Правлінню, Наглядовій Раді та включається до звіту про дотримання рівня ризик-апетиту Товариства.

### **3.5.6. Стратегічні ризики (Strategic risks):**

3.5.6.1. Питання мінімізації стратегічних ризиків вирішується шляхом встановлення взаємозв'язку між прийняттям стратегічних рішень та управлінням ризиками, особливо в рамках процесу планування. В межах процесу контролю управління стратегічними ризиками головні ризики визначаються, оцінюються та обговорюються Правлінням. У разі необхідності на рівні Правління ініціюються відповідні заходи.

3.5.6.2. Страховик протидіє стратегічним ризикам шляхом обговорення стратегічного планування та основних стратегічних питань на Правлінні, що ґрунтується, головним чином, на бізнес-кейсах, актуарному аналізі та керівних принципах андеррайтингу.

3.5.6.3. Через бізнес-модель Товариство має певні ризики та залежності у сфері продажів. Дисбаланс або неплатоспроможність одного з найбільших партнерів з продажу в короткостроковій або середньостроковій перспективі може призвести до збільшення комбінованого показника (combined ratio). Щоб мінімізувати цей ризик або виявити його на ранній стадії, Страховик постійно відстежує кредитоспроможність партнерів.

3.5.6.4. Організаційна структура управління стратегічним ризиком:

1-й рівень контролю (лінія захисту): Правління Товариства;

2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;

3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.6.5. Управління стратегічним ризиком здійснюється за допомогою аналізу бізнес-плану Страховика та його виконання.

### **3.5.7. Репутаційні ризики (Reputational risks):**

3.5.7.1. На відміну від, наприклад, андеррайтингових ризиків, з репутаційним ризиком не пов'язані відповідні прибутки. Крім того, оскільки Страховик здійснює переважну діяльність в складі страхової (небанківської фінансової) групи, це потенційно може призвести до поширення репутаційних ризиків на всю групу, а також вплинути на акціонера - EIG. Тому стратегія Товариства полягає в тому, щоб уникнути цих ризиків.

3.5.7.2. Страховик розпочав комплексні заходи з обмеження цих ризиків з метою посилення функцій комплаєнсу, аудиту та управління ризиками. Для уникнення репутаційних ризиків актуальними є наступні аспекти:

- Виділення функції комплаєнсу в особі Головного комплаєнс-менеджера, підпорядкованого безпосередньо Наглядовій Раді.

- Впровадження та удосконалення системи комплаєнс-менеджменту, включаючи аналіз комплаєнс-ризиків

- Посилення комплаєнсу у відділі продажів

- Проведення комплаєнс-семінарів для всіх співробітників Товариства за участю Головного комплаєнс-менеджера

- Щоквартальна звітність з комплаєнсу (включаючи репутаційні ризики)

- Надання відповідальним співробітником відділу фінансового моніторингу Голові Правління щомісячного звіту щодо питань відмивання грошей та фінансових санкцій

- Посилення залучення комплаєнсу в бізнес-процеси
- Централізоване узагальнення репутаційних ризиків та іншої інформації, що загрожує Товариству, у Головного ризик-менеджера
- Репутаційні ризики як стандартна тема порядку денного Наглядової Ради

3.5.7.3. З огляду на впізнаваність бренду «Європейське туристичне страхування» та його сильну позицію на українському ринку туристичного страхування, репутаційний ризик вважається дуже важливим. Загальна вимога, що діє для всіх співробітників Страховика, полягає в тому, щоб діяти таким чином, щоб підвищити/зміцнити репутацію Товариства, тобто мінімізувати репутаційні ризики.

#### 3.5.7.4. Репутаційні ризики, пов'язані з аутсорсингом

Як компанія туристичного страхування Товариство передало певні послуги на аутсорсинг. Для всіх аутсорсингових послуг Правління Страховика проводить оцінку ризиків, обговорює та затверджує передачу послуг. Відповідальність за функцію управління аутсорсингом залишається в межах Правління. Більш детальний опис процедур аутсорсингу міститься в Політиці про аутсорсинг Страховика, яка описує принципи, яких слід дотримуватися при передачі діяльності та функцій на аутсорсинг:

- Як обирається постачальник послуг відповідної якості
- Деталі, які повинні бути включені в письмову угоду
- Як слід керувати та контролювати аутсорсинг

#### 3.5.7.5. Організаційна структура управління репутаційним ризиком:

- 1-й рівень контролю (лінія захисту): Бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки Товариства;
- 2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;
- 3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

3.5.7.6. Управління репутаційним ризиком здійснюється за допомогою аналізу операційної діяльності Страховика та інформації з відкритих джерел.

### 3.5.8. Ризики ліквідності (Liquidity risks):

3.5.8.1. Головна мета управління ризиком ліквідності Товариства - забезпечити достатній рівень ліквідності балансу в звичайних і стресових ситуаціях для виконання показників, визначених в стратегії і бюджеті Товариства. Для Товариства нормативи ліквідності забезпечуються шляхом дотримання вимог щодо ліквідності (див. Розділ 8 Допустимі межі ризиків).

3.5.8.2. Материнською компанією Товариства є АТ "Євроінс Іншуранс Груп", власником якого є «Eurohold Bulgaria», провідна енергетична та фінансова група, що працює в Центральній, Східній та Південно-Східній Європі, що дозволяє Товариству мати доступ до відносно високого резерву ліквідності, який управляється в рамках моніторингу ліквідності.

3.5.8.3. Додатково Товариством визначено процес структурованої поведінки у випадку дефіциту ліквідності (План відновлення діяльності/План фінансування). В рамках цього процесу Наглядова Рада, може активувати План відновлення діяльності/План фінансування.

#### 3.5.8.4. Організаційна структура управління ризиком ліквідності:

- 1-й рівень контролю (лінія захисту): Бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки Товариства;
- 2-й рівень контролю (лінія захисту): Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер;
- 3-й рівень контролю (лінія захисту): Головний внутрішній аудитор.

## Розділ IV. МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКУ

4.1. ПрАТ «ЄТС» проводить оцінку ризику та платоспроможності регулярно на звітну дату. Умови підготовки власної оцінки ризику та платоспроможності Товариства відповідають нормам чинного страхового законодавства України.

4.2. Усі процеси проведення стрес-тестів, аналізу сценаріїв та взаємозв'язків здійснюються відповідно до норм чинного законодавства України.

4.3. Вимога до капіталу та високоліквідних активів Товариства для цілей платоспроможності розраховується:

- **Періодично** – один раз на квартал на підставі даних квартальної фінансової звітності;

- **Надзвичайний** - у разі суттєвої зміни профілю ризику та/або повідомленого про суттєве відхилення від припущень або за розпорядженням Керівництва Товариства.

4.4. Результат розрахунків використовується для потреб визначення необхідних прийнятних власних коштів, а також для інших потреб у зв'язку з управлінням ризиками та управлінням капіталу Товариства.

4.5. Необхідний капітал платоспроможності ПрАТ «ETC» (SCR), мінімальний капітал, регулятивний капітал ПрАТ «ETC», розмір технічних резервів ПрАТ «ETC», перелік активів для покриття технічних резервів, перелік високоліквідних активів ПрАТ «ETC» для виконання пруденційних нормативів ризиків Товариства встановлюється відповідно до вимог чинного страхового законодавства України та вимог Національного банку України.

4.6. Для оцінки ризиків в Товаристві використовуються наступні методи:

- **якісний аналіз ризиків** – ґрунтується на сприйнятті або судженні, передбачає ідентифікацію, опис та пріоритизацію ризиків на основі експертних оцінок, досвіду, опитувань і нечислових даних. Цей підхід дає змогу визначити ймовірність виникнення ризиків, їхній потенційний вплив та розробити відповідні заходи реагування. Якісний аналіз використовується на початкових етапах управління ризиками та є основою для прийняття управлінських рішень у разі браку кількісної інформації.
- **кількісний аналіз ризиків** – базується на перевірених або конкретних даних, передбачає використання числових даних і математичних моделей для визначення ймовірності настання ризиків та їхнього потенційного впливу на діяльність компанії. Цей підхід дає змогу оцінити фінансові наслідки ризиків, визначити можливі збитки та обґрунтувати управлінські рішення за допомогою статистичних методів, моделювання, аналізу чутливості, сценарного аналізу та інших інструментів. Кількісна оцінка виконується на основі розрахунків KRI, ризик-апетитів, допустимих рівнів ризиків.

## Розділ V. РИЗИК АПЕТИТ

5.1. Загальний процес затвердження Наглядовою Радою ризик-апетиту на наступний рік:

5.1.1. На початку року Головний ризик-менеджер визначає показники ризик-апетиту у вигляді переліку ключових ризик-індикаторів по різних типах ризиків (андеррайтинговий ризик, кредитний ризик, ринковий ризик, ризик ліквідності, ризик концентрації, операційний ризик, стратегічний ризик, репутаційний ризик) та формує консолідований файл-звіт «Risk-appetite dashboard» (Додаток 1).

5.1.2. Головний комплаєнс-менеджер розраховує профіль комплаєнс-ризиків, формує мінімальний перелік кількісних і якісних показників ризик-апетиту по кожному із видів, контрольованих комплаєнс-ризиків та формує файл-звіт з комплаєнс-ризиків і виносить дані показники з граничними значеннями на розгляд Правління і затвердження Наглядової Ради.

5.1.3. Прийняте Наглядовою Радою рішення про встановлення показників ризик-апетиту і їх граничних значень на поточний рік приймаються на контроль їх виконання Правлінням Товариства.

5.1.4. Кожний показник ризик-апетиту (із переліку ключових ризик-індикаторів) на дату підготовки звіту має свою величину, яка співвідноситься з граничними значеннями показника:

- «Зелена зона»;
- «Жовта зона»;
- «Помаранчева зона»;
- «Червона зона».

5.1.5. Головний ризик-менеджер та Головний комплаєнс-менеджер проводять розрахунок показників ризик-апетиту (у відповідності з переліком затверджених Наглядовою Радою ризик-індикаторів) по результатам квартального моніторингу поточного рівня ризику Товариства для порівняння факту і встановленого розміру ризику на початок року (зіставлення поточних значень основних ризик-індикаторів зі встановленими значеннями ризик-апетиту).

5.1.6. Щоквартально консолідований файл-звіт «Risk-appetite dashboard» і звіт показників ризик-апетиту по комплаєнс-ризикам подається на розгляд Правлінню Товариства та Наглядовій Раді. Даний звіт містить фактичні показники ризик-апетитів по напрямкам суттєвих ризиків, що розраховані на звітну дату порівняно зі встановленими цільовими граничними показниками цих ризиків на початок року.



5.1.7. Прийняті керівництвом рішення по результатам розгляду звітів про ризик-апетит Товариства фіксуються в протоколах засідань відповідних колегіальних органів (Правління/ Наглядової Ради).

5.2. **Ризик апетити** - це схильність до ризику, яка означає загальне ставлення Товариства до різних категорій ризиків і представляє обсяг і тип ризику, який Страховик готовий взяти на себе для досягнення стратегічних цілей Товариства, що входять до його сфери. Всі ризики в неприйнятному масштабі підлягають моніторингу, оскільки вживаються заходи щодо їх зниження. Схильність до ризику включає толерантність до ризику, цільовий ризик і ліміт ризику. Здатність Товариства до ризику визначається його вразливістю до ризиків, яка включає в себе рівень ризик апетиту.

5.3. **Цільовий ризик (risk target)** являє собою оптимальний рівень ризику, який Товариство готове прийняти для досягнення певних бізнес-цілей.

5.4. **Толерантність до ризику (risk tolerance)** – це прийняття різного рівня ризику без істотного впливу на досягнення стратегічних цілей. Толерантність до ризику являє собою максимальну суму, яку Страховик готовий прийняти для досягнення певної стратегічної мети. При досягненні рівня толерантності до ризику починається моніторинг ризику.

5.5. **Ліміт ризику (risk limit)** – визначає поріг моніторингу ризику, що відхиляється від допустимого ризику. При досягненні рівнів встановлених лімітів Головний Ризик-Менеджер Товариства негайно повідомляє про це Наглядову Раду Товариства та Страховий комітет Товариства для вжиття заходів і для повернення до прийнятного рівня ризику.

5.5. **Спроможність до ризику** - це максимальний ризик на який Товариство може піти і залишатися життєздатним.

5.6. Схильність до ризику, толерантність до ризику, цільовий ризик і ліміти ризику визначаються Головним ризик-менеджером Товариства на основі рівня ризику, який Товариство готове взяти на себе протягом звітного періоду. Вони підлягають перегляду не рідше одного разу на рік, на підставі власної оцінки ризику та платоспроможності Страховика або у разі суттєвої зміни профілю ризиків Товариства.

## **Розділ VI. ЛІМІТИ ТА УПРАВЛІННЯ ОКРЕМИМИ КАТЕГОРІЯМИ РИЗИКУ.**

6.1. Ліміти для окремих категорій ризиків визначені в профілі ризиків.

6.2. Головний Ризик-Менеджер готує та надає профіль ризиків (Додаток №2) та перелік лімітів встановлених для основних ризиків (Додаток №3), які затверджуються Наглядовою Радою Товариства.

6.3. Ліміти ризиків на рівні Товариства визначається згідно з Додатком 1 та Додатком 2.

6.4. Оцінка та управління ризиками Товариства здійснюється щоквартально, аналізуючи ключові показники ризик-апетиту Товариства.

6.5. Контроль і моніторинг - Головний ризик-менеджер Страховика контролює дотримання лімітів по ризиках в ПрАТ «ЕТС».

6.6. У випадку, якщо затверджений ліміт ризику, досягає рівня толерантності до ризику, закладеного в ризик-апетит Товариства, Головний Ризик-Менеджер аналізує, причини та звітує перед Наглядовою Радою, які мають затвердити запропоновані заходи щодо зменшення ризиків.

6.7. **Ключові показники ризику (Key Risk Indicators – KRI)** – це кількісні індикатори, які використовуються для моніторингу змін у рівні ризиків, що можуть вплинути на діяльність організації. Вони відображають динаміку ризиків у часі та слугують інструментом для раннього виявлення негативних тенденцій і потенційних загроз у бізнес-процесах. KRI допомагають приймати обґрунтовані управлінські рішення для мінімізації впливу ризиків і підтримання стабільності діяльності Товариства.

6.9. Ефективне управління впроваджується передачею ризиків відповідними програмами перестрахування Товариства.

6.10. **Контроль і моніторинг** - контроль і моніторинг здійснюються в Товаристві Головним Ризик-Менеджером. Коли рівень ліміту ризику досягнуто, Головний Ризик-Менеджер звітує перед Наглядовою Радою ПрАТ «ЕТС», пропонуючи конкретні заходи для відновлення рівня ризику принаймні до допустимого рівня.

6.12. Наглядова Рада ПрАТ «ЕТС» схвалює та затверджує заходи щодо відновлення рівня ризику до припустимого рівня.



6.13. У випадку, якщо ліміт окремої категорії ризику досягнуто, але загальна схильність до ризику для збереження платоспроможності Товариства, зазначена в Додатку 1 до цієї Політики, знаходиться в межах допустимого ризику, в такому випадку на розсуд Наглядової Ради ПрАТ «ЄТС» заходи можуть не застосовуватися до відповідних категорій ризиків.

6.14. Головний Ризик-Менеджер Товариства, по запиту від Членів Наглядової Ради Товариства, може консультувати у сфері управління ризиками, у тому числі з стратегічних питань відносно ризиків.

6.15. Головний Ризик-Менеджер ПрАТ «ЄТС» перевіряє розподіл власних коштів, відповідно до Політики інвестиційної діяльності ПрАТ «ЄТС», здійснює контроль за правильністю розподілу власних коштів за рядками та дотриманням вимог, щодо виконання пруденційних нормативів платоспроможності Страховика.

6.16. У процесі створення звіту, щодо платоспроможності Страховика (SCR report) Головний Ризик-Менеджер ПрАТ «ЄТС» визначає потреби в капіталі, високоліквідних активів Товариства для виконання пруденційних нормативів з ризиків відповідно до страхового законодавства України, активів для покриття технічних резервів ПрАТ «ЄТС» на кожну звітну дату та звітує перед Наглядовою Радою ПрАТ «ЄТС», який затверджує перелік активів та план дій.

6.17. Товариство встановлює перелік KRI для кожного ризику, визначає порядок їх розрахунку та граничні значення для своєчасного виявлення ризикових факторів і впровадження відповідних заходів управління. Обчислення показників здійснюється щокварталу з подальшим порівнянням із плановими значеннями. У разі відхилень проводиться аналіз причин розбіжностей між фактичними та запланованими показниками.

6.18. Перелік лімітів щодо KRI показників ризиків:

Код ризику	Категорія ризику	Підкатегорія ризику 1	Підкатегорія ризику 2	Перелік лімітів щодо KRI показників ризиків
1.1.1	Андеррайтинговий ризик	Ризик страхової премії	Премії та Витрати	<ul style="list-style-type: none"> <li>Збитковість за останні 12 місяців (по лініям бізнесу)</li> <li>Збитковість по Контрагентам</li> <li>Середня виплата</li> <li>Частота страхових випадків</li> <li>Середній курс валют за останні 12 місяців або звітний період</li> <li>Run off по Компанії на попередню дату по IBNR та RBNS</li> </ul>
1.1.2	Андеррайтинговий ризик		Динаміка зміни частоти страхових випадків	
1.1.3	Андеррайтинговий ризик		Великі збитки	
1.2	Андеррайтинговий ризик	Ризик формування страхових резервів		
1.3	Андеррайтинговий ризик	Ризик припинення дії договору страхування		
2.1.1.1	Стратегічний ризик	Зовнішній	Страховий ринок	<ul style="list-style-type: none"> <li>Показники бізнес-плану Товариства</li> </ul>
2.1.2.4	Стратегічний ризик	Внутрішній	Досягнення стратегічних цілей	
3.1	Ринковий ризик	Рентабельність/волатильність власного капіталу		<ul style="list-style-type: none"> <li>Активи на звітну дату</li> <li>Середня ставка по короткостроковим та довгостроковим депозитам</li> <li>Стандартне відхилення курсу валют гривні по відношенні до USD/EUR за попе-</li> </ul>
3.3	Ринковий ризик	Процентна ставка (рівень, волатильність, спред)		
3.4.	Ринковий ризик	Валютний ризик		

				редні роки
4.2.1	Кредитний ризик	Ризик невиконання зобов'язань	Дефолт емітентів облігацій	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ймовірність банкрутства банку-партнера</li> <li>• Ймовірність банкрутства перестраховика</li> <li>• Розмір простроченої дебіторської заборгованості</li> <li>• Розмір списання резерву сумнівних боргів</li> </ul>
4.2.2	Кредитний ризик	Ризик невиконання зобов'язань	Дефолт перестраховика	
4.2.3	Кредитний ризик	Ризик невиконання зобов'язань	Дефолт контрагента	
5.1.1	Ризик ліквідності	Брак ліквідності	Операційна ліквідність	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Відношення зобов'язань до ліквідних активів</li> <li>• Відношення ліквідних активів до зобов'язань з урахуванням перестраховування</li> </ul>
5.1.2	Ризик ліквідності	Брак ліквідності	Стратегічні та/або раптові вимоги до ліквідності	
6.1	Операційний ризик	Внутрішнє шахрайство	Крадіжки та шахрайство	Дані беруться з «compliance incidents register» <ul style="list-style-type: none"> <li>• Оцінка кількості скарг за останні 12 місяців</li> <li>• Оцінка швидкості врегулювання</li> </ul>
6.2	Операційний ризик	Внутрішнє шахрайство	Несанкціонована діяльність	
6.4	Операційний ризик	Зовнішнє шахрайство	Крадіжки та шахрайство	
6.5	Операційний ризик	Зовнішнє шахрайство	Безпека систем	
6.6	Операційний ризик	Практика найму та безпека на робочому місці	Трудові відносини	
6.7	Операційний ризик	Практика найму та безпека на робочому місці	Безпечне середовище	
6.8	Операційний ризик	Клієнти, продукти та бізнес-практики	Різноманітність та дискримінація	
6.12	Операційний ризик	Пошкодження фізичних активів	Неналежна ділова або ринкова практика	
6.14	Операційний ризик	Порушення роботи бізнесу та системні збої	Катастрофи та інші події	
6.17	Операційний ризик	Порушення роботи бізнесу та системні збої	Системи	
6.18	Операційний ризик	Управління виконанням операцій, передачею ресурсів та процесами	Фіксація, виконання та супровід транзакцій	
6.19	Операційний ризик	Управління виконанням операцій, передачею ресурсів та процесами	Прийом клієнтів та документація	
6.21	Операційний ризик	Управління виконанням операцій, передачею ресурсів та процесами	Робота з клієнтами / Управління профілем клієнта	
7.1	Репутаційний ризик	Дані та інформація	Продавці та постачальники	
			Розголошення конфіденційної або некоректної інформації	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Дані беруться з «compliance incidents register»</li> </ul>

			ктної інформації	incidents register»
7.3.1	Репутаційний ризик	Іміджеві ризики	Шкода для репутації Компанії	
7.3.2	Репутаційний ризик	Невиконання зобов'язань за договором страхування		
8.1.	Ризик концентрації	Група	Високий ризик (актив/страхування) з точки зору групи	<ul style="list-style-type: none"> <li>Оцінка якості активів</li> <li>Оцінка рейтингів</li> <li>Оцінка % від загального показника валових страхових премій</li> </ul>
8.2	Ризик концентрації	Зобов'язання	Ризик актуарної концентрації	
8.3.1	Ризик концентрації	Активи	Ризик концентрації інвестицій (загальний)	
8.3.2	Ризик концентрації	Активи	Ризик концентрації у власному капіталі, з фіксованою доходністю та структурованими продуктами	
8.3.3	Ризик концентрації	Активи	Ризик концентрації партнера в страховому портфелі	
9.	Комплаєнс-ризик	Збитки/санкції/недоотримання доходів/втрата репутації	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ризик відмивання коштів/фінансування тероризму - ризик ВК/ФТ</li> <li>Ризик невиконання вимог законодавства, нормативно-правових актів</li> <li>Ризик недотримання ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції</li> <li>Ризик недотримання Кодексу етики (поведінки)</li> <li>Ризик виникнення конфлікту інтересів</li> <li>Ризик недотримання внутрішніх нормативних документів</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Дані беруться з «compliance incidents register»</li> <li>Збитки/санкції в розмірі 10 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</li> </ul>

## Розділ VII. ПРОФІЛЬ РИЗИКІВ (Додаток 2)

7.1. Профіль ризиків описують сукупність факторів та параметрів основних ризиків Товариства. Профіль ризиків включає види основних ризиків ПрАТ «ЄТС», фактори ризику, імовірність настання ризику, величина (рівень) ризику, опис заходів пом'якшення ризику, величину та опис залишкового ризику (залишку ризику). При цьому зазначаються основні фактори ризику за кожним із видом ризиків - обставини, що спричиняють/можуть передувати виникненню ризику, певна загроза або вразливість, яка існує в діяльності надавача фінансових послуг.

В профілі ризиків для якісної оцінки ризиків Товариства, для врахування ймовірності та впливу настання подій, що можуть призвести або призведуть до втрат або недоотримання доходу (події ризику), використовується наступна матриця (карта ризиків):

	Ймовірність	<b>40%</b> 5 {1}	<b>50%</b> 10 {2}	<b>60%</b> 15 {3}	<b>70%</b> 20 {4}	<b>100%</b> 25 {5}
Постійно						
Щодня		<b>20%</b> 4 {0,8}	<b>40%</b> 8 {1,6}	<b>50%</b> 12 {2,4}	<b>60%</b> 16 {3,2}	<b>70%</b> 20 {4}
Щотижня		<b>15%</b> 3 {0,75}	<b>30%</b> 6 {1,5}	<b>40%</b> 9 {2,25}	<b>50%</b> 12 {3,0}	<b>60%</b> 15 {3,75}
Періодично		<b>10%</b> 2 {0,66}	<b>20%</b> 4 {1,32}	<b>30%</b> 6 {1,98}	<b>40%</b> 8 {2,64}	<b>50%</b> 10 {3,3}
Рідко		<b>0%-5%</b> 1 {0,5}	<b>10%</b> 2 {1,0}	<b>15%</b> 3 {1,5}	<b>20%</b> 4 {2,0}	<b>40%</b> 5 {2,5}
		Вплив				
		Несуттєвий	Помірний	Відчутний	Значний	Катастрофічний

де,  
вплив ризику призводить до наступних втрат:

Вплив ризику	Опис
Несуттєві втрати	збільшення витрат та/або зниження доходів відносно запланованих бюджетом показників, наслідком чого є отримання фінансового результату нижче планових показників за умови збереження беззбиткової діяльності
Помірні втрати	отримання поточного нерозподіленого збитку, обсяг якого зменшує суму балансового нерозподіленого прибутку
Відчутні втрати	отримання збитків, обсяг яких перевищує суму балансового нерозподіленого прибутку
Значні втрати	отримання збитків, обсяг яких перевищує суму резервного капіталу, неворотну частину додаткового капіталу та балансового нерозподіленого прибутку
Катастрофічні втрати	отримання збитків, обсяг яких перевищує суму складових капіталу Товариства, за рахунок яких здійснюється покриття збитків

а для визначення залишкового ризику при якісному аналізі, ймовірність настання мінімізується ступенями контролю (показником ризику, внаслідок впливу контролю), що вживаються Товариством для пом'якшення ризиків, зменшення їх негативного впливу, запобігання їх виникненню:

Ймовірність настання	Ступінь контролю	Значення ступеню контролю	Показник ризику внаслідок впливу контролю
Постійно	Щоденно	5	0,2
Щоденно	Щоденно	4	0,25
Щотижнево	Щотижнево	3	0,33
Періодично	Щомісячно	2	0,5
Щоквартально	Щоквартально	1	1

7.2. При визначенні залишкового ризику при кількісному аналізі надається кількісна оцінка ризику в млн. грн., що наведені у поясненні до величини (рівня) ризику, але вже після вжиття заходів з пом'якшення ризику.

7.4. В описовій частині по ризиках зазначаються підходи та перелік припущень, що були використані під час визначення ризик-апетиту, внутрішні та зовнішні фактори ризику та обмеження, що впливають на прийняття ризиків надавачем фінансових послуг. Також можуть бути наведені заходи, що планує вжити надавач фінансових послуг для пом'якшення впливу (мінімізації) ризиків.

7.5. У разі суттєвих змін у діяльності, Стратегії розвитку Товариства, Стратегії управління ризиками, виникнення ознак кризи (ознаки визначені у Плані відновлення діяльності/Плані фінансування ПрАТ «ЄТС»), зміни законодавства та нормативних актів НБУ, зміни внутрішніх нормативних актів Товариства щодо суттєвих ризиків, Головний ризик-менеджер Товариства переглядає та оновлює (актуалізує) Профіль ризиків Товариства, але не рідше одного разу на рік.

## **Розділ VIII. ВСТАНОВЛЕННЯ ЛІМІТІВ (ОБМЕЖЕНЬ), ЩОДО РИЗИКІВ ТОВАРИСТВА**

8.1. Ліміти встановлюються на позицію по кожному значному ризику Страховика. Перелік лімітів (обмежень) щодо основних ризиків страховика наведений у Додатку 3.

*Ліміти (обмеження) встановлюються щодо позиції по відповідному ризику, наприклад для:*

- **Андеррайтингового ризику** - це величина страхового портфеля по відповідному виду Страхування на звітну дату або її середньо-хронологічне значення за звітний період;

- **Валютного ризику** - це балансова вартість активів та зобов'язань Страховика в іноземній валюті та банківських металах на звітну дату або її середньо-хронологічне значення за звітний період;
- **Відсоткового ризику** - це балансова вартість активів та зобов'язань чутливих до зміни відсоткових ставок на звітну дату або її середньо-хронологічне значення за звітний період;
- **Кредитного ризику** - це балансова вартість фінансового активу або залишок дебіторської заборгованості по контрагенту (Exposure at default) станом на звітну дату або її середньо-хронологічне значення за звітний період;
- **Операційного ризику** - це величина доходу або витрат в P&L за період диференційовано по видам доходів та витрат;
- **Ризику ліквідності** - це різниця між вхідним грошовим потоком (монетарним доходом) та вихідним грошовим потоком (монетарними витратами) по кожному виду страхування та виду діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова);
- **Ринкового ризику** - це балансова величина активів які можуть змінити свою ринкову вартість на звітну дату або впродовж звітного періоду.

8.2. Для визначення величини ліміту розглядається вплив чистої відкритої позиції по кожному з вищенаведених ризиків на прибуток до оподаткування (і як наслідок на величину власного капіталу Товариства) та величину високоліквідних активів Страховика (і як наслідок на платоспроможність Страховика).

*Для визначення ліміту приймається до уваги найбільш критичне значення з цих двох критично важливих показників Товариства:*

- Зміни прибутку до оподаткування за прогнозований період або на звітну дату;

або

- Зміни величини високоліквідних активів Страховика.

Головний Ризик-Менеджер робить припущення про зміну факторів які впливають на певний вид ризику притаманного Страховика. Головний Ризик-Менеджер визначає найбільш вагому стресову подію, яка впливає на зміну одного з двох критично важливих показників Страховика, наприклад для:

- **Валютного ризику** - це зміна обмінного курсу іноземної валюти чи банківського металу по відношенню до національної валюти за прогнозований період;
- **Відсоткового ризику** - це зміна відсоткових ставок по депозитам за прогнозований період;
- **Ринкового ризику** - це зміна ринкових цін на актив за прогнозований період;
- **Кредитного ризику** - це величина очікуваних збитків по контрагенту чи фінансовому активу в результаті зміни його рейтингу або якості обслуговування боргу або відомостей про подію дефолту яка сталась у контрагента або по відношенню до фінансового активу, тобто це  $\text{Probability of default} * \text{Loss given default}$ ;
- **Ризику ліквідності** - це різниця між вхідним та вихідним грошовим потоком визначена методом GAP-аналізу;
- **Операційного ризику** - це зміна відсотку який характеризує певний операційний ризик у зв'язку із зміною бізнес-процесу;
- **Андеррайтингового ризику** - це найбільш критична подія із сукупності стресових подій які впливають на величину прибутків (збитків) які виникають по страховому портфелю в розрізі певного виду страхування.

8.3. Межі ризиків невиконання норм, що стосуються платоспроможності:

№	Вимога	Значення			
		Критичний рівень ключового показника	Недостатній рівень ключового показника	Прийнятний рівень ключового показника	Достатній рівень ключового показника
1	Відношення прийнятного регулятивного капіталу до величини капіталу	$\leq 120\%$	120-130%	130%-140%	$> 140\%$



2	Відношення прийнятного регулятивного капіталу до величини мінімального капіталу	≤120%	120-130%	130%-140%	>140%
3	Відношення сумарної величини активів, прийнятих для покриття резервів, до величини страхових (технічних) резервів	≤100%	110-120%	120%-140%	>140%
4	Відношення прийнятного регулятивного капіталу до величини відкритої валютної позиції	≥20%	20-15%	15%-10%	<10%
5	Відносна величина впливу за реалістичним сценарієм змінних страхового ризику на власний капітал	≥50%	20%-50%	10%-20%	<10%

## Розділ IX. КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

9.1. Для цілей забезпечення стійкого й ефективного функціонування всієї системи управління ризиками в Товаристві впроваджуються заходи по розвитку культури управління ризиками, основними завданнями якої є:

- отримання працівниками Товариства знань і навичок у сфері управління ризиками за допомогою систематичного (регулярного, дистанційного) навчання;
- правильне використання керівниками та працівниками інструментів управління ризиками в повсякденній діяльності;
- формування у працівників навичок правильного і своєчасного використання інструментів управління ризиками;
- відкриті і активні комунікації в межах Товариства щодо цінностей та принципів культури управління ризиками.

9.2. Керівництво ПрАТ «ЕТС» з метою дотримання як керівниками Товариства, так і іншими працівниками Товариства культури управління ризиками створюють необхідну атмосферу (tone at the top) шляхом:

- визначення і дотримання корпоративних цінностей, а також здійснення контролю за дотриманням таких цінностей (затвердження Кодексу етики (поведінки) та контроль його дотримання всіма працівниками);
- забезпечення розуміння як керівниками Товариства, так і іншими працівниками Товариства їх ролі під час управління ризиками для досягнення цілей діяльності Товариства, а також відповідальності за порушення встановленого рівня ризик-апетиту (навчання і тестування знань по СУР);
- просування обізнаності щодо ризиків шляхом забезпечення систематичного інформування всіх підрозділів Товариства про стратегію, політику, процедури з управління ризиками та заохочення вільного обміну інформацією та критичною оцінкою прийняття ризиків Товариством (публікація інформації по СУР на внутрішньому корпоративному диску);
- отримання підтверджень, що керівники та інші працівники Товариства, проінформовані про дисциплінарні санкції або інші дії, які будуть застосовуватися до них у разі неприйнятної поведінки/порушення в діяльності Товариства (ознайомлення з нормативними документами підпис).

## РОЗДІЛ X. ЗВІТНІСТЬ

10.1. Для реалізації на практиці принципів побудови СУР в ПрАТ «ЕТС» затверджено цілий список звітності, заснований на принципах:

- **Раціональності:** при формуванні звітності Товариство фокусується на максимізації економичності системи звітності, забезпечує наявність всієї необхідної інформації, яка відповідає вимогам регулятора і дозволяє приймати управлінські рішення.
- **Зрозумілості:** звітність повинна бути зрозумілою для цільової аудиторії з точки зору рівня деталізації і обсягу інформації, що міститься в ній.
- **Прозорості:** звітність за ризиками повинна містити коректні і точні дані, які можна порівняти.
- **Повноти:** звітність повинна містити інформацію з усіх істотних ризиків, за джерелами капіталу на покриття ризиків, а також інформацію щодо дотримання регуляторних вимог.

Звіти повинні містити порівняння показників прийнятого ризику з доступними фінансовими ресурсами на покриття таких ризиків.

- **Порівнянності:** формат звітності повинен дозволяти агрегувати інформацію з різних видів істотних ризиків для забезпечення повноти подачі структури ризику на рівні небанківської фінансової групи.
- **Єдності термінології:** організація системи звітності повинна проводитися таким чином, щоб у разі кризових умов можна було перемкнутися на оперативне надання даних про фактичний і цільовий рівні і структуру ризиків для своєчасного прийняття управлінських заходів.
- **Цілісності:** звітність повинна формуватися із заданою періодичністю і зміст звітів повинен подаватися в структурованому вигляді.

10.2. Наглядова Рада визначає наступну звітність для інформування щодо рівня ризиків:

№	Звіт	Наглядова рада	Правління/Комітети Правління
1	Ризик-апетит за звітний період	щорічно	щорічно
2	Дотримання рівня ризик-апетиту, як складова узагальненого квартального звіту Головного ризик-менеджера	щоквартально	щоквартально
3	Розмір капіталу платоспроможності і результати оцінки достатності капіталу платоспроможності, як складова узагальненого квартального звіту Головного ризик-менеджера	щоквартально	щоквартально
4	Результати стрес-тестування суттєвих видів ризиків, як складова узагальненого квартального звіту Головного ризик-менеджера	щоквартально	щоквартально
5	Звіт по виконанню обов'язкових нормативів і порушенню встановлених лімітів ризику, як складова узагальненого квартального звіту Головного ризик-менеджера	щоквартально	щомісячно
6	Звіт про суттєві ризики (результати щорічної самооцінки ризиків), як складова детального річного звіту Головного ризик-менеджера	щорічно	щорічно
7	Звіти про порушення Товариством встановлених ризик-апетитів, або про реалізацію резонансних подій суттєвих ризиків (а саме: андеррайтинговий, ринковий, кредитний, ліквідності, операційний, комплаєнс-ризик)	по факту виникнення (не пізніше ніж на наступний робочий день)	по факту виникнення
8	Звіт Головного комплаєнс-менеджера щодо комплаєнс-ризиків	щоквартально	щоквартально
9	Ризик-апетит щодо комплаєнс-ризиків	щорічно	щорічно
10	Звіт щодо результатів оцінки ризик-профілю Товариства у сфері ПВК/ФТ	щорічно	щорічно

10.3. З метою забезпечення належного інформування та звітування Наглядової Ради з питань управління ризиками на які наражається Товариство, дотримання принципів прозорості, відповідалності та ефективного управління ризиками, Головний ризик-менеджер використовує інформацію з різних джерел, що дозволяє своєчасно ідентифікувати ризики, оцінити їх значущість, вибрати відповідну стратегію реагування та визначити ефективність впроваджених контрольних заходів. До таких джерел належать:

- Бізнес-план Товариства;
- Фінансова звітність Товариства, зокрема звіт про фінансовий стан, звіт про сукупний дохід, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки до фінансової звітності;
- Щомісячні аналітичні звіти з ОРЗ/ПЗ Товариства щодо валових підписаних премій, виплат та резервів;
- Аналітичні звіти з ОРЗ/ПЗ Товариства за період з початку року по даний звітний період (year-to-date (YTD)) щодо валових підписаних премій, виплат та резервів з ОРЗ/ПЗ Товариства;

- Інформація від бізнес-підрозділів та підрозділів підтримки Товариства, першої лінії контролю, отримана у рамках процедур взаємодії при виконанні функцій управління ризиками, наприклад, оборотно-сальдові відомості по рахунках, звіти щодо активів та зобов'язань за страховими вимогами, повідомлення у форматі *xlsx* про дотримання станом на звітну дату вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу, звіт щодо розподілу витрат на рівні групи і т.д.;
- Інформація від підрозділів другої лінії контролю, зокрема відповідального актуарія та Головного комплаєнс-менеджера, наприклад, щоквартальний звіт щодо резерву страхових премій за найкращою оцінкою (Best Estimate premium provision), дані з реєстру комплаєнс-подій;
- Управлінська звітність на рівні групи, зокрема GRP звіт за звітний період;
- Звіти за результатами перевірок, проведених Головним внутрішнім аудитором або зовнішніми аудиторами;
- Результат оцінки профілю ризиків Товариства на звітну дату та аналіз динаміки та змін, що відбулися в порівнянні з попереднім звітним періодом;
- Результат контролю ключових показників ризиків (KRI);
- Результати аналізу подій, які мали ризик-наслідки;
- Результати та аналіз стрес-тестувань, якщо такі тестування/аналіз здійснювалися;
- Результат оцінки ризиків Товариства з прив'язкою до капіталу платоспроможності (SCR risk module assessment);
- Інформація з відкритих джерел щодо стану економіки України, рівня інфляції, туристичного та страхового ринків тощо;
- Інші релевантні джерела інформації, які стали відомими Головному ризик-менеджеру під час виконання посадових обов'язків.

10.4. У межах виконання своїх функцій я, як Головний ризик-менеджер, здійснюю систематичне накопичення, впорядкування та аналіз усієї релевантної інформації щодо ризиків, на які наражається Товариство. Ці дані формують основу для підготовки змістовної, обґрунтованої та своєчасної звітності з управління ризиками, яка подається для розгляду Наглядовій раді з метою підтримки прийняття стратегічних рішень і забезпечення прозорого контролю за ризиковим профілем Товариства.

10.5. З метою забезпечення належного, системного та своєчасного інформування Наглядової ради Товариства щодо ризиків, на які наражається Товариство, а також відповідно до вимог Розділу 32 Положення №194 Національного банку України, Головний ризик-менеджер формує звітність про управління ризиками (далі – CRO Звіт), що охоплює всі види ризиків відповідно до Профілю ризиків Товариства та внутрішніх нормативних документів.

Звітність подається в наступних форматах:

- Узагальнений квартальний CRO Звіт – складається та подається Наглядовій раді протягом 30 календарних днів після подання фінансової квартальної звітності в територіальні органи статистичного спостереження.
- Детальний річний CRO Звіт – формується та подається Наглядовій раді до 25 березня року, наступного за звітним.

10.6. Узагальнений квартальний CRO Звіт повинен містити, але не обмежуватись:

- зведені відомості про події за кожним видом ризику з аналізом їх змін у динаміці;
- оновлення, що стосуються профілю ризиків Товариства, які відбулися протягом звітного періоду;
- оцінку рівня дотримання ризик-апетиту та контрольних лімітів;
- опис нових ідентифікованих ризиків разом із результатами їх оцінки;
- результати оцінювання ризиків, пов'язаних із впровадженням нових продуктів або істотними змінами в операційній діяльності Товариства;
- рекомендації щодо застосування релевантних методів, підходів і інструментів для управління ризиками;
- аналіз операцій з пов'язаними особами з урахуванням поточних ринкових умов;
- інформацію щодо дотримання вимог внутрішніх регламентів з управління ризиками, у тому числі щодо випадків авторизованого перевищення або порушення лімітів.

10.7. Детальний річний CRO Звіт повинен охоплювати, але не обмежуватись наступною інформацією:

- результати комплексної оцінки Профілю ризиків, включаючи опис ризиків, на які наражалось Товариство протягом звітного року, а також тих, що прогнозуються у періоді бізнес-планування; при цьому повинні бути надані способи управління ризиками, а також якісні та кількісні результати їх вимірювання за кожним типом ризику;
- результати проведених стрес-тестувань із зазначенням застосованих методологій, ключових припущень та аналізу чутливості, якщо такі процедури здійснювалися протягом звітного періоду;
- характеристику заходів, які використовувалися для оцінювання ризиків, із деталізацією істотних змін підходів у порівнянні з попереднім періодом;
- опис діючих методів і засобів управління ризиками, процесу моніторингу їх ефективності, а також інструментів, які Товариство планує впровадити у межах стратегії розвитку та бізнес-плануванні, з обґрунтуванням їх доцільності та очікуваного впливу на зниження рівня ризиків;
- аналіз ключових ризикових інцидентів за звітний період, розгляд їх причин і впроваджених превентивних заходів для уникнення подібних ситуацій у майбутньому;
- інформацію про випадки суттєвої концентрації ризиків як у звітному періоді, так і прогнозовані концентрації у межах стратегії розвитку та бізнес-плануванні;
- аналіз операцій з пов'язаними особами з позиції відповідності ринковим умовам;
- оцінку відповідності інвестиційного портфеля Товариства чинним вимогам законодавства щодо інвестиційної діяльності страховиків;
- висновки щодо поточного стану системи управління ризиками та конкретні пропозиції та/або рекомендації щодо її вдосконалення з урахуванням результатів звітного періоду.

10.8. У Звіті Головного ризик-менеджера (як узагальнені квартальні, так і детальні річні) включаються консолідовані та узагальнені дані щодо всіх видів ризиків, на які наражається Товариство, а також інформація про суттєві події, зміни у ризиковому профілі, зовнішньому середовищі або внутрішніх процесах, що мали вплив на рівень ризиків. У разі потреби до Звіту можуть бути додані окремі аналітичні матеріали у вигляді додатків, які містять розширену інформацію щодо інцидентів, динаміки ключових показників або пояснення щодо застосованих підходів до оцінки ризиків.

10.9. У межах річного звітування Головний ризик-менеджер також формує та подає на розгляд Наглядової Ради оновлену позицію щодо ризик-апетиту Товариства. У документі визначаються поточний рівень прийнятної ризикової схильності, встановлені межі толерантності, перелік неприйнятних ризиків, а також цільові орієнтири з урахуванням потенційних наслідків для Товариства. Ризик-апетит ґрунтується на результатах аналізу ризик-інцидентів, оцінки ринкового середовища, стратегічних цілей компанії та узгоджується із загальною системою управління ризиками. Документ подається не пізніше 25 березня року, наступного за звітним.р

## РОЗДІЛ XI. КОНТРОЛЬ В МЕЖАХ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

11.1. Згідно з Політикою про систему внутрішнього контролю ПрАТ «ЄТС» (СВК) у Товаристві запроваджено процес трирівневого контролю управління ризиками Товариства:

Рівні СВК	Контролер	Вищий Контролюючий орган
Самоконтроль/Поточний контроль/Послідуючий контролі	Працівники, на яких покладені контрольні функції у рамках процесів відповідно до внутрішніх документів Товариства, Керівники структурних підрозділів, Члени Правління	Правління
Ризик-менеджмент і Комплаєнс контроль, актуарна функція	Головний ризик-менеджер (CRO) Головний комплаєнс-менеджер (CCO) Відповідальний актуарій (аутсорс)	Наглядова Рада

Внутрішній аудит	Головний внутрішній аудитор	
------------------	-----------------------------	--

## **РОЗДІЛ XII. ПОРЯДОК ПЕРЕГЛЯДУ ДОКУМЕНТА**

12.1. Ця Політика підлягає перегляду або оновленню (актуалізації) у разі суттєвих змін у діяльності, Стратегії розвитку Товариства, Стратегії управління ризиками, виникнення ознак кризи (ознаки визначені у Плані відновлення діяльності/Плані фінансування ПрАТ «ЄТС»), зміни законодавства та нормативних актів НБУ, зміни внутрішніх нормативних актів Товариства щодо суттєвих ризиків, суттєвого коригування величини Ризик-апетиту, змін у профілі ризиків Товариства, але не рідше одного разу на рік.